

ШЫН

Совет Эвилелдин Коммунист партиясынын
Тыва область болгаш Кызыл хоорай комитеттеринин,
жылчы чоннар депутаттарының область Советинин органы

1954 Чыда

Удделелтинер

1954

АВГУСТ

4

СРЕДА

№ 155 (3092)

ӨРТЭЭ 20 КОП.

БӨГҮНГҮ СОЛУНДА:

Бүгү-эвилелдин Көдээ ажыл-агый делгелгезинин ажыттыгыны (1—2 арнын).

БҮГҮ-ЭВИЛЕДИН КӨДЭЭ АЖЫЛ-АГЫЙ ДЕЛГЕЛГЕЗИНДЕ: А. Жандерин. — Казак ССР-нин павильонна (2 арын).

В. Морозов. — Улусчу талантыларын улук өстүрер (2 арын).

А. Доржу. — Төрөн суурун чаагайжыдырынга (2 арын).

1954 чылдың бирги чартымында РСФСР-нин улус ажыл-агыйны жогудорунун күрүш планынын күөсөдөзүнүн түндөдөрүн дугайында РСФСР-нин Статистика Эргелгезинин дыңдамы (3 арын).

Совет нота дугайын Германиянын чагыс аай чоруунун айтырылгынын талазы-биле комитеттин бижин турары (4 арын).

Студенттеринин бүгү-дөдөгөй чайгы ХП өнөрүнүнүн ажыттыгыны (4 арын).

Кыдатча чер реформанын соода (4 арын).

Вьетнамнын ажылчы чоннар партиязынын национал конференциямы (4 арын).

С. Иванов. — Дөдөгөйде болуу турар чоруктарын доңчулаа (4 арын).

Көдээниң ажыл-ишчилеринин культурлуг хандырылгазын экижидер

Совет тургузуг болза, социалисттик көдөе чаа хөвөрүн ажыл-ишчилерин—бедик культурлуг, чаа негеделерин кижилерин кижизинин өстүргөн. Ол чаа кижилеринин соксаал чок өзү олурар культурлуг негеделерин доңуу-биле хандырыла—көдөниң культур-чырымдышкыны албан черлеринге бүрүнү-биле өндөдөр.

Ам чуртун көдээ районнарында чүс муң ажыл клубтар, культур-абажынары болгаш кам-каш он муң библиотекалар, кино-точкалар санатынын турар. Культур-абажынары ол хире калбак чөткелди төптөрүнө бүдүн чартык миллион чедир дыңнакчыларын 90 муң чыгым агрономдарын, зоотехниктер болгаш өскө-даа болгусуруу база барык-ла ийи чартык миллион киржикчилерин иренин, шининин болгаш бет-тыныгыр уран-чүдүгүн 190 муң ажыл өскө-даа коллекционерин ажылдап турар. Бистин областын 98 көдээ клубтарында, культур-абажынарында болгаш бажынарында 4262 кижик кижикчилер 466 кичи уран-чүдү болгусуруу бар.

Коммунисттик партиянын ТК-ны көдөе культур-чырымдышкыны ажылын экижидеринин хөвөр инангы ам онза улуу-биле үндөп, көдээ ажыл-агыйнын шапкын жогудура-биле чергелтирер колхозчуларын болгаш МТС, совхозтар ажылдакчыларын культурлуг негеделеринде улам-ла өзү турар аларынын айтырса, көдээ ишчилерин ол хөвөр-дөдөрүн дугайында сатын салышкынын дүңдөдөрүн парторганизаациялардан негел турар.

Культур-массалык хөвөрлер ам база дөдөр организастатынып, боттарынын эки түндөдөрүн берип турар.

Чон ортузунга политиктиң ажылчы, культур-чырымдышкыны албан черлеринин хүн-бүрдөгү ажыл-чорудулганын партия, совет, хөй-ниити организастааларынын кайда-ла чөгүрү ичкөнгөй салдынып, культур-чырымдышкыны ажылчылар бот индикативти, ак-сөстөйдүгү ажылдап турар болду, мында ажыл чөдөдөрүнүн ширширетинин турарын үстүндө чыккө чугаалап турар.

Ичкөлдөк көдээ чонунга культурлуг хандырылганын хөвөр ам-даа чөгүрү дендеде өвөс дөдөрүн мыттавайы өрпүт болбас. Чамдык районнарынын культур-чырымдышкыны албан черлери көдөгө шалтыш-массалык хөвөрлерин чөдөдөрүн организастап, чонга чөгүрү-биле болуу болуу шыдаар бүгү аргаларын тургаш-ла, көдээ ишчилеринин өзүн турар культурлуг негеделерин өрөспүн көрөйи, боттарынын ажылын чаа сорулгага дүңдүрү өдө тургусай, өрпү өдү-биле ажылдаарын уламчылап турарлар. Чижээ, Барым-Хемчик, Сүт-Хөл, Талды районнарынын культур-абажынары, көдээ клубтары чыккы, чайгы шөл ажылдарын үстүндө чон ортузунга культур-массалык хөвөрлерин кончуг чөткөс чоруткан. Мал хөвөрлеринин чугула каманыла шагда-ла өгөдөн, амдыга чедир түдүктөшкөн турбузе, ол районнарынын культур-чырымдышкыны албан черлери боттарынын ажылын чон ортузунга мынчага уламчылап, партия, комсомолдун райкомнары, райүксөмнар олардан негедө тургузарынын, оларын ажыл-чорудулганын бажынары, тоза уауртуруну улуу, оларын ишчилерин чоругу-биле экижидер.

Көдээ ажыл-агый чымын мындык хандырылгалык үстүндө көдөгө идеологтуг ажылды, шөдөдө ажыл-ишчилерин культурлуг хандырылгалык хөвөр чөдөр үндөсөс, ону сандарашкынын байдыга тургузар чорук-биле мон соңгаар дөдөдөрүн шыдаар ужуу турбас.

Ам сорулга болза, көдээ клубтар, нончула болгаш культур-абажынары, библиотекалар, көдөр кинолар бүгү боттарынын ажылын чөккү хүндөдө өдө тургусай, мынчалык чөгөдөдөрүн план өзүгүр шуут-ла ситен шөдөдөрүн, хөвү тургаларында, тус-тус бригадаларга доктаамал ажылдап, мында ажыл-ишчилеринин ортузунга политиктиң, көдээ ажыл-агый, өрөм-бөдүс темаларына лекция, беседаларын, ном, солгуннарын мытыр ноңчулаларын, литература дөдөдөрүн, кино, концерт киргүзүлгелерин бедик дөдөдөр организастаан турарын чөдөр алыр болуу.

Шөдөдө политиктиң болгаш культур-массалык хөвөрлерин чөдөдөрүн организастап шыдаар мынчар күштүг агит-культур-абажынары тургусулааш, аларга бөшкөлөрүн, медицина ажылдакчыларын, көдээ ажыл-агыйнын специалистерин болгаш бот-тыныгыр уран талантыларын бижылаарына, оларын эржөк чугула литература болгаш хөвөр-биле чөдөдөрүнчө онза кичкөнгөй салыр хөвөр.

Алтырны үндүргүдөн агиткультбригадалар шөдөдө баргаш, көсүк агитацияны үдөгүлөр чорудуу, тала солгуннарын, агитхуудустарын, көрүгү болгаш хүндөдө самбараларын шимен үндөр талазы-биле колхоз, совхозтарын, МТС-теринин парторганизаацияларында боттуг хүнүн көрүгүр ужууруу.

СЭЖИ-нин, ВЛКСМ-нин райкомнары, райүксөмнар болгаш областын культур-абажынары культур-чырымдышкыны албан черлеринин ажылын боттуг уауртулгага алган, көдөгө политик-кижкөндөдөр, культур-массалык хөвөрлеринин идеял дөдөдөр бөдөрүн дөдөр негеделеринин чөгүрү өдүдө агроиндиктиг бедик дөдөдөр өртүрөп, өнү дүжүтү өстүрү шыдааннар. Ол районнарынын ситен, тараа шөдөдөр ажылдап турар ажыл-ишчилерин ортузунга политиктиң ажыл,

Бүгү-эвилелдин көдээ ажыл-агый делгелгезинин ажыттыгыны. 15 чыл бурунгаар, казан муракчы дуржулганын кайгамчыктың эртиненниң болгаш көдээ ажыл-агый эртеминин чөдөдөрүнүн экижидер бир-де дугар ажыттыгына хүндө шымаш, амгы делгелгеге уаур Совет Эвилелдинин бүгү-ле булуңнарындан он-он муң кижилер чөдөр келгенер.

Мынчалык 1954 чылдың делгелгезин мурунку делгелгеге дөмөдөшпөс. Колхозтар, совхозтар болгаш МТС-тер бурунгаар чаа уаур бажынын кылганнар. Социалисттик индустрия көдээ ажыл-агыйга бай техниканы уаур көмчө-биле харам чөккө берген болган берип турар. Ук бай техниканын ажылдакчынын күш-ажылын боттугүрүгүдүн хөй катан өстүрүп турар болган көдээ ажыл-агый ажылдакчыларын ажыл-ижин көмчөк чөк чөгүлөп турар.

Делгелгө социалисттик көдээ ажыл-агыйнын өдүктүнүн болгаш чөдөдөрүнүн, колхоз болгаш совхоз боттугүрүгүдүн жөдөгүдө чөдөдөрүн казба-биле көрүгүрүп турар. Делгелгө муракчы дуржулганын болгаш көдээ ажыл-агый эртеминин чөдөдөрүнүн кайгамчыктың шөкөдө болуп турар. Делгелгезинин киржикчилерин дуржулганын бүгү колхозтарын, МТС-терин болгаш совхозтарын ажыл практикамын казба-биле шөгүрү чөдөр ССР-нин көдээ ажыл-агыйнын күштүгү көдөр дугайында партиянын болгаш чаагыттың ширширетин көрөп болган өн күөсөдөрүнө дуулаар.

Делгелгө бистин чуртувуска колхозчуруурун 25 чыл болган өндөдө ажыттыгына. Ол үстүн дургузуда чуртуу көдээ ажыл-агыйнда болган канчаар-даа аажок уаур өскөдөдөр павильоннары, сөргүзүлгө үчөдөдөрү, үдөгүлөр мал ажылынын фермаларында көрүгүтүнгөн.

1954 чылдың делгелгезинин киржикчилеринин аразында дайын мурунуга делгелгезинин тамызын көдээ ажыл-агыйнын хөй чаа-чаа профессионализмдин төлөкөдөрү — сөвөдө, партофаль болгаш дөдөр комбайннарнын, хөвөр ажаар машиналарын башкарыкчылары, машина мал ажылынын станцияларын ажылдакчылары, сугтарыла болгаш мөдөр-абажынарына хөвөр күчүгү чөдөдөрүн машинистери, азын кам профессиаларын шөгүлөдүн алган колхозчулар болгаш МТС ажылдакчылары — трактористер, комбайннар, слесарьлар, токарлар, монтерлар болгаш өскөдөр-ла бар.

МТС-терде үргүчүгүн механизаторжу кадрлары бай техниканы чөдөдөрүн шөгүлөдүн ап турар ийи миллион чартык чыгым кижилер бар.

Хөй-хөй трактористер болгаш комбайннар, хөвү ажылдакчылары болгаш мал ажылдакчылары амгы делгелгеге чаа-чаа дуржулгалык келгенер, ук дуржулгалык олар күвөн бүгү кижилерге харам чөккө дамчыдылар. А күвөнүң — миллион-миллион. Амгыданы өн эки үдөгүлөр өрөспүн дөдөр мындык уаур чүктүгү бистин чуртувуска казан-даа турбас.

Делгелгө киржик хүндүгү өртө дөдөр бистин чуртувустун көдээ ажыл-агыйнын миллион-миллион ишчилерин чаржып турганнар. Ол хүндүгү өргөн өн экижидер өн экижидер берген. Чөгөдөдөрү бөдөр болган дөдөр шөгүлөдүн шөгүлөдүн оларга боттугүрүгү чөдөдөрүнүн хандырыган, ук боттугүрүгү чөдөдөрүнүн көдээ ажыл-агыйнын чөдөдөрүнүн бүгү улусчу көрүдөнниң киржикчилер болуу өргөн оларга берген. Бу үстүн негеделерин дайын мурунуга мында болгаш хөвөр чөдөдөр чөдөсөс бедик аларган. Шаадыга болгаш оон-да бедик дүжүтү оон-даа уаур шөгө өстүрер хөвөр турган. Мал ажылдакчыларында-да, көдээ ажыл-агыйнын өскө-даа алдырарынын ажылдакчыларын негеделер болза-ла оранчы өскөн. Мынчалык хөй-хөй киржикчилер бедиктен ол-даа көрүгүлөрүн амгы өрткөнөр.

Черин алдыртыг мастерлери сөд-хоорайга, кайгамчыктың ордуларынын хоорайнык өрүшкүдүгү ирпн, ону магадан көрүп чораяннар. Эрткен делгелгеге болдыр, амгы делгелгеге оранчы дөдөдөр болгаш кам. Мында чаа-чаа павильоннарын чөдө дөдөр. Мурунку павильоннарынын чаартыгынын болгаш дөдөдөрүнүн ханды дээр.

Бол павильонун бажыны алдыртыг бедик турар. Оорган ийи колхозтар шөгүлөдүн дөдөдөрүнө 16 өвдөдө республикаларын павильоннары туруп турар. Бүгү байлактарын, улустуг тускай чөгөдөрүгүдүн дөдөдөрүн боттарында шөгүлөдүн болгаш Совет Эвилелдинин улустарын архитектуралык чүдү-бүрү булуңурун ол павильоннар мынчалык магаданчыг. Умбестанын, Литванын, Латвиянын, Эстониянын, Молдавиянын, Кавказ-Фин ССР-нин суг ажыл-агыйнын павильоннары болгаш өскөдөр-ла — база катан чаарты туттуңулаан болган дел-

гелгезинин. Чаа-чаа павильоннар — Россия Федерациянын чөдөдөрүнүн, чөдөдөрүнүн павильоннары, а ол мынчалык делгелгезин чаа-чаа келектери — МТС-тин чөгөдөрүн усаылазы болган хөвөр турала, культуранын колхоз Болжын, көдээ советтин уруугар сады база көстүп келтиркен. Мал чөдөдөрүнүн бүрүн механизастатынган завод, сүт заводу дөдөр чөгөдөрүнүн чөдөдөрү чаа делгелгелер база бар аларган. Павильон бүрүгү көдээ ажыл-агыйда, он культуранын культур-абажында канчаар-даа аажок уаур чөдөдөрүнүн көрүгүрүп турар.

Делгелгө карак чөткөс дөдөдөр кур болган курулкан черлерин шөгүлөдөр талазы-биле уаур ажылдарын өгөдөнүн ол дугайында баштайгы чөдөдөрүнүн айтып, ук хөвөрүн эргелекчилеринин — Казакстандын, Сибиринин болгаш чуртуу өскө-даа областарын база крайларын районнарыне партиянын кийгири болган баштай келген патриоттарын дугайын чугаалап турар.

Мурунунча сөд, өскөдөрүн тармагалар, малдар хоорайы, өзү туртуштуу, шөгүлөдөрүн хөвөрүгү оонза... казба-биле чытыла берилген. Делгелгө 200 тектар ажыл черин өгөдөн турар, ол дөдөр өвөгү үстүн бүгү дөдөгөй делгелгелеринин көмчөк талазы-биле дыка аажы-дыр.

Аттарын бүгү чурт мынчалык-биле болган хүндүткө-биле алан турар, бистин Төрөн чуртувусту бедик дүжүтөр-биле, Казак ажыл-агыйына кайгамчыктың чөдөдөрүнүн-биле, дову культураларын, жогааларын, чыккынын чаа-чаа сөртөрү-биле байтыла кижилер делгелгезин киржикчилеринин аразында хөй. Болхоз чөдөдөрүн кижилери боттарынын чуртуу-биле азы өскөдөр.

1935 чылда чигир соволазынын рекордун алган баштайгы бөшчүктөрүнүн бирөөн, бөдүрүн колхозчу Мария Васильева Гватенко чигир соволазынын эртем-инженеринин институтунун артың ажаар-чымы аларган. Трактор бригадалык бригадалары, ССР-нин Дөдөр Советинин депутаттары Проксоя Никитична Ангелина — дайын мурунуга делгелгезинин киржикчилеринин. Он күш-ажыкчы алдыр хөй-хөй күш өз, хөвөрүн трактористерге үдөгүр аларган. Курган областың Шадринск районунун «Ильичинин чагылдары» делгелгезинин артың ажаар-чымы аларган. Трактор бригадалык бригадалары, ССР-нин Дөдөр Советинин депутаттары Проксоя Никитична Ангелина — дайын мурунуга делгелгезинин киржикчилеринин. Он күш-ажыкчы алдыр хөй-хөй күш өз, хөвөрүн трактористерге үдөгүр аларган. Курган областың Шадринск районунун «Ильичинин чагылдары» делгелгезинин артың ажаар-чымы аларган. Трактор бригадалык бригадалары, ССР-нин Дөдөр Советинин депутаттары Проксоя Никитична Ангелина — дайын мурунуга делгелгезинин киржикчилеринин. Он күш-ажыкчы алдыр хөй-хөй күш өз, хөвөрүн трактористерге үдөгүр аларган. Курган областың Шадринск районунун «Ильичинин чагылдары» делгелгезинин артың ажаар-чымы аларган. Трактор бригадалык бригадалары, ССР-нин Дөдөр Советинин депутаттары Проксоя Никитична Ангелина — дайын мурунуга делгелгезинин киржикчилеринин. Он күш-ажыкчы алдыр хөй-хөй күш өз, хөвөрүн трактористерге үдөгүр аларган. Курган областың Шадринск районунун «Ильичинин чагылдары» делгелгезинин артың ажаар-чымы аларган. Трактор бригадалык бригадалары, ССР-нин Дөдөр Советинин депутаттары Проксоя Никитична Ангелина — дайын мурунуга делгелгезинин киржикчилеринин. Он күш-ажыкчы алдыр хөй-хөй күш өз, хөвөрүн трактористерге үдөгүр аларган. Курган областың Шадринск районунун «Ильичинин чагылдары» делгелгезинин артың ажаар-чымы аларган. Трактор бригадалык бригадалары, ССР-нин Дөдөр Советинин депутаттары Проксоя Никитична Ангелина — дайын мурунуга делгелгезинин киржикчилеринин. Он күш-ажыкчы алдыр хөй-хөй күш өз, хөвөрүн трактористерге үдөгүр аларган. Курган областың Шадринск районунун «Ильичинин чагылдары» делгелгезинин артың ажаар-чымы аларган. Трактор бригадалык бригадалары, ССР-нин Дөдөр Советинин депутаттары Проксоя Никитична Ангелина — дайын мурунуга делгелгезинин киржикчилеринин. Он күш-ажыкчы алдыр хөй-хөй күш өз, хөвөрүн трактористерге үдөгүр аларган. Курган областың Шадринск районунун «Ильичинин чагылдары» делгелгезинин артың ажаар-чымы аларган. Трактор бригадалык бригадалары, ССР-нин Дөдөр Советинин депутаттары Проксоя Никитична Ангелина — дайын мурунуга делгелгезинин киржикчилеринин. Он күш-ажыкчы алдыр хөй-хөй күш өз, хөвөрүн трактористерге үдөгүр аларган. Курган областың Шадринск районунун «Ильичинин чагылдары» делгелгезинин артың ажаар-чымы аларган. Трактор бригадалык бригадалары, ССР-нин Дөдөр Советинин депутаттары Проксоя Никитична Ангелина — дайын мурунуга делгелгезинин киржикчилеринин. Он күш-ажыкчы алдыр хөй-хөй күш өз, хөвөрүн трактористерге үдөгүр аларган. Курган областың Шадринск районунун «Ильичинин чагылдары» делгелгезинин артың ажаар-чымы аларган. Трактор бригадалык бригадалары, ССР-нин Дөдөр Советинин депутаттары Проксоя Никитична Ангелина — дайын мурунуга делгелгезинин киржикчилеринин. Он күш-ажыкчы алдыр хөй-хөй күш өз, хөвөрүн трактористерге үдөгүр аларган. Курган областың Шадринск районунун «Ильичинин чагылдары» делгелгезинин артың ажаар-чымы аларган. Трактор бригадалык бригадалары, ССР-нин Дөдөр Советинин депутаттары Проксоя Никитична Ангелина — дайын мурунуга делгелгезинин киржикчилеринин. Он күш-ажыкчы алдыр хөй-хөй күш өз, хөвөрүн трактористерге үдөгүр аларган. Курган областың Шадринск районунун «Ильичинин чагылдары» делгелгезинин артың ажаар-чымы аларган. Трактор бригадалык бригадалары, ССР-нин Дөдөр Советинин депутаттары Проксоя Никитична Ангелина — дайын мурунуга делгелгезинин киржикчилеринин. Он күш-ажыкчы алдыр хөй-хөй күш өз, хөвөрүн трактористерге үдөгүр аларган. Курган областың Шадринск районунун «Ильичинин чагылдары» делгелгезинин артың ажаар-чымы аларган. Трактор бригадалык бригадалары, ССР-нин Дөдөр Советинин депутаттары Проксоя Никитична Ангелина — дайын мурунуга делгелгезинин киржикчилеринин. Он күш-ажыкчы алдыр хөй-хөй күш өз, хөвөрүн трактористерге үдөгүр аларган. Курган областың Шадринск районунун «Ильичинин чагылдары» делгелгезинин артың ажаар-чымы аларган. Трактор бригадалык бригадалары, ССР-нин Дөдөр Советинин депутаттары Проксоя Никитична Ангелина — дайын мурунуга делгелгезинин киржикчилеринин. Он күш-ажыкчы алдыр хөй-хөй күш өз, хөвөрүн трактористерге үдөгүр аларган. Курган областың Шадринск районунун «Ильичинин чагылдары» делгелгезинин артың ажаар-чымы аларган. Трактор бригадалык бригадалары, ССР-нин Дөдөр Советинин депутаттары Проксоя Никитична Ангелина — дайын мурунуга делгелгезинин киржикчилеринин. Он күш-ажыкчы алдыр хөй-хөй күш өз, хөвөрүн трактористерге үдөгүр аларган. Курган областың Шадринск районунун «Ильичинин чагылдары» делгелгезинин артың ажаар-чымы аларган. Трактор бригадалык бригадалары, ССР-нин Дөдөр Советинин депутаттары Проксоя Никитична Ангелина — дайын мурунуга делгелгезинин киржикчилеринин. Он күш-ажыкчы алдыр хөй-хөй күш өз, хөвөрүн трактористерге үдөгүр аларган. Курган областың Шадринск районунун «Ильичинин чагылдары» делгелгезинин артың ажаар-чымы аларган. Трактор бригадалык бригадалары, ССР-нин Дөдөр Советинин депутаттары Проксоя Никитична Ангелина — дайын мурунуга делгелгезинин киржикчилеринин. Он күш-ажыкчы алдыр хөй-хөй күш өз, хөвөрүн трактористерге үдөгүр аларган. Курган областың Шадринск районунун «Ильичинин чагылдары» делгелгезинин артың ажаар-чымы аларган. Трактор бригадалык бригадалары, ССР-нин Дөдөр Советинин депутаттары Проксоя Никитична Ангелина — дайын мурунуга делгелгезинин киржикчилеринин. Он күш-ажыкчы алдыр хөй-хөй күш өз, хөвөрүн трактористерге үдөгүр аларган. Курган областың Шадринск районунун «Ильичинин чагылдары» делгелгезинин артың ажаар-чымы аларган. Трактор бригадалык бригадалары, ССР-нин Дөдөр Советинин депутаттары Проксоя Никитична Ангелина — дайын мурунуга делгелгезинин киржикчилеринин. Он күш-ажыкчы алдыр хөй-хөй күш өз, хөвөрүн трактористерге үдөгүр аларган. Курган областың Шадринск районунун «Ильичинин чагылдары» делгелгезинин артың ажаар-чымы аларган. Трактор бригадалык бригадалары, ССР-нин Дөдөр Советинин депутаттары Проксоя Никитична Ангелина — дайын мурунуга делгелгезинин киржикчилеринин. Он күш-ажыкчы алдыр хөй-хөй күш өз, хөвөрүн трактористерге үдөгүр аларган. Курган областың Шадринск районунун «Ильичинин чагылдары» делгелгезинин артың ажаар-чымы аларган. Трактор бригадалык бригадалары, ССР-нин Дөдөр Советинин депутаттары Проксоя Никитична Ангелина — дайын мурунуга делгелгезинин киржикчилеринин. Он күш-ажыкчы алдыр хөй-хөй күш өз, хөвөрүн трактористерге үдөгүр аларган. Курган областың Шадринск районунун «Ильичинин чагылдары» делгелгезинин артың ажаар-чымы аларган. Трактор бригадалык бригадалары, ССР-нин Дөдөр Советинин депутаттары Проксоя Никитична Ангелина — дайын мурунуга делгелгезинин киржикчилеринин. Он күш-ажыкчы алдыр хөй-хөй күш өз, хөвөрүн трактористерге үдөгүр аларган. Курган областың Шадринск районунун «Ильичинин чагылдары» делгелгезинин артың ажаар-чымы аларган. Трактор бригадалык бригадалары, ССР-нин Дөдөр Советинин депутаттары Проксоя Никитична Ангелина — дайын мурунуга делгелгезинин киржикчилеринин. Он күш-ажыкчы алдыр хөй-хөй күш өз, хөвөрүн трактористерге үдөгүр аларган. Курган областың Шадринск районунун «Ильичинин чагылдары» делгелгезинин артың ажаар-чымы аларган. Трактор бригадалык бригадалары, ССР-нин Дөдөр Советинин депутаттары Проксоя Никитична Ангелина — дайын мурунуга делгелгезинин киржикчилеринин. Он күш-ажыкчы алдыр хөй-хөй күш өз, хөвөрүн трактористерге үдөгүр аларган. Курган областың Шадринск районунун «Ильичинин чагылдары» делгелгезинин артың ажаар-чымы аларган. Трактор бригадалык бригадалары, ССР-нин Дөдөр Советинин депутаттары Проксоя Никитична Ангелина — дайын мурунуга делгелгезинин киржикчилеринин. Он күш-ажыкчы алдыр хөй-хөй күш өз, хөвөрүн трактористерге үдөгүр аларган. Курган областың Шадринск районунун «Ильичинин чагылдары» делгелгезинин артың ажаар-чымы аларган. Трактор бригадалык бригадалары, ССР-нин Дөдөр Советинин депутаттары Проксоя Никитична Ангелина — дайын мурунуга делгелгезинин киржикчилеринин. Он күш-ажыкчы алдыр хөй-хөй күш өз, хөвөрүн трактористерге үдөгүр аларган. Курган областың Шадринск районунун «Ильичинин чагылдары» делгелгезинин артың ажаар-чымы аларган. Трактор бригадалык бригадалары, ССР-нин Дөдөр Советинин депутаттары Проксоя Никитична Ангелина — дайын мурунуга делгелгезинин киржикчилеринин. Он күш-ажыкчы алдыр хөй-хөй күш өз, хөвөрүн трактористерге үдөгүр аларган. Курган областың Шадринск районунун «Ильичинин чагылдары» делгелгезинин артың ажаар-чымы аларган. Трактор бригадалык бригадалары, ССР-нин Дөдөр Советинин депутаттары Проксоя Никитична Ангелина — дайын мурунуга делгелгезинин киржикчилеринин. Он күш-ажыкчы алдыр хөй-хөй күш өз, хөвөрүн трактористерге үдөгүр аларган. Курган областың Шадринск районунун «Ильичинин чагылдары» делгелгезинин артың ажаар-чымы аларган. Трактор бригадалык бригадалары, ССР-нин Дөдөр Советинин депутаттары Проксоя Никитична Ангелина — дайын мурунуга делгелгезинин киржикчилеринин. Он күш-ажыкчы алдыр хөй-хөй күш өз, хөвөрүн трактористерге үдөгүр аларган. Курган областың Шадринск районунун «Ильичинин чагылдары» делгелгезинин артың ажаар-чымы аларган. Трактор бригадалык бригадалары, ССР-нин Дөдөр Советинин депутаттары Проксоя Никитична Ангелина — дайын мурунуга делгелгезинин киржикчилеринин. Он күш-ажыкчы алдыр хөй-хөй күш өз, хөвөрүн трактористерге үдөгүр аларган. Курган областың Шадринск районунун «Ильичинин чагылдары» делгелгезинин артың ажаар-чымы аларган. Трактор бригадалык бригадалары, ССР-нин Дөдөр Советинин депутаттары Проксоя Никитична Ангелина — дайын мурунуга делгелгезинин киржикчилеринин. Он күш-ажыкчы алдыр хөй-хөй күш өз, хөвөрүн трактористерге үдөгүр аларган. Курган областың Шадринск районунун «Ильичинин чагылдары» делгелгезинин артың ажаар-чымы аларган. Трактор бригадалык бригадалары, ССР-нин Дөдөр Советинин депутаттары Проксоя Никитична Ангелина — дайын мурунуга делгелгезинин киржикчилеринин. Он күш-ажыкчы алдыр хөй-хөй күш өз, хөвөрүн трактористерге үдөгүр аларган. Курган областың Шадринск районунун «Ильичинин чагылдары» делгелгезинин артың ажаар-чымы аларган. Трактор бригадалык бригадалары, ССР-нин Дөдөр Советинин депутаттары Проксоя Никитична Ангелина — дайын мурунуга делгелгезинин киржикчилеринин. Он күш-ажыкчы алдыр хөй-хөй күш өз, хөвөрүн трактористерге үдөгүр аларган. Курган областың Шадринск районунун «Ильичинин чагылдары» делгелгезинин артың ажаар-чымы аларган. Трактор бригадалык бригадалары, ССР-нин Дөдөр Советинин депутаттары Проксоя Никитична Ангелина — дайын мурунуга делгелгезинин киржикчилеринин. Он күш-ажыкчы алдыр хөй-хөй күш өз, хөвөрүн трактористерге үдөгүр аларган. Курган областың Шадринск районунун «Ильичинин чагылдары» делгелгезинин артың ажаар-чымы аларган. Трактор бригадалык бригадалары, ССР-нин Дөдөр Советинин депутаттары Проксоя Никитична Ангелина — дайын мурунуга делгелгезинин киржикчилеринин. Он күш-ажыкчы алдыр хөй-хөй күш өз, хөвөрүн трактористерге үдөгүр аларган. Курган областың Шадринск районунун «Ильичинин чагылдары» делгелгезинин артың ажаар-чымы аларган. Трактор бригадалык бригадалары, ССР-нин Дөдөр Советинин депутаттары Проксоя Никитична Ангелина — дайын мурунуга делгелгезинин киржикчилеринин. Он күш-ажыкчы алдыр хөй-хөй күш өз, хөвөрүн трактористерге үдөгүр аларган. Курган областың Шадринск районунун «Ильичинин чагылдары» делгелгезинин артың ажаар-чымы аларган. Трактор бригадалык бригадалары, ССР-нин Дөдөр Советинин депутаттары Проксоя Никитична Ангелина — дайын мурунуга делгелгезинин киржикчилеринин. Он күш-ажыкчы алдыр хөй-хөй күш өз, хөвөрүн трактористерге үдөгүр аларган. Курган областың Шадринск районунун «Ильичинин чагылдары» делгелгезинин артың ажаар-чымы аларган. Трактор бригадалык бригадалары, ССР-нин Дөдөр Советинин депутаттары Проксоя Никитична Ангелина — дайын мурунуга делгелгезинин киржикчилеринин. Он күш-ажыкчы алдыр хөй-хөй күш өз, хөвөрүн трактористерге үдөгүр аларган. Курган областың Шадринск районунун «Ильичинин чагылдары» делгелгезинин артың ажаар-чымы аларган. Трактор бригадалык бригадалары, ССР-нин Дөдөр Советинин депутаттары Проксоя Никитична Ангелина — дайын мурунуга делгелгезинин киржикчилеринин. Он күш-ажыкчы алдыр хөй-хөй күш өз, хөвөрүн трактористерге үдөгүр аларган. Курган областың Шадринск районунун «Ильичинин чагылдары» делгелгезинин артың ажаар-чымы аларган. Трактор бригадалык бригадалары, ССР-нин Дөдөр Советинин депутаттары Проксоя Никитична Ангелина — дайын мурунуга делгелгезинин киржикчилеринин. Он күш-ажыкчы алдыр хөй-хөй күш өз, хөвөрүн трактористерге үдөгүр аларган. Курган областың Шадринск районунун «Ильичинин чагылдары» делгелгезинин артың ажаар-чымы аларган. Трактор бригадалык бригадалары, ССР-нин Дөдөр Советинин депутаттары Проксоя Никитична Ангелина — дайын мурунуга делгелгезинин кирж

Бүгү-эвилелдин көдээ ажыл-агый делгелгезинин ажыттынганы

(Танчыуу).

гаш мал ажылына күш-ажылын бүтүрүчүлүгү дика беддеринге бүгү аралдыгы. Бу дугайын Бүгү-эвилелдин көдээ ажыл-агый делгелгезинин кирешчилери — колхоздардын, совхоздардын болган машина-трактор станцияларынын хөй санын дуржулгазы төрөчөлөн турар.

Техниканы ажылаары өскөдөрү, кырларын мергештирип берип, чаа машиналарын ачытканы, көдээ ажыл-агый культураларын сайырадырып болган мады ан тургундарын чаа деп-шигелги араларын болган методдарын беддерин, күш-ажыдын организациаларын болган төрөчөлөн өскөдөрү — улус ажыл-агыйнын бо чутула сорулганын шийиртканын оруу делгелгеде көргүстүгөн.

Бүгү-эвилелдин көдээ ажыл-агый делгелгезинин МТС-теринин, колхоздардын болган совхоздарын муракчы дуржулгазын база көдээ ажыл-агый өртемдин чедишчилерин өрөтүн боорунуң массалык школаны, бузууг улуусу университетин болуу түрөчөлөгү. Социалисттик көдээ ажыл-агыйнын улук мыйл өдүрүшүгүнүнүң байлык перепективанын өз ажимды тутар.

Бүгү-эвилелдин көдээ ажыл-агый делгелгезинин көдээ ажыл-агыйнын бүгү талаарынын муракчы дуржулгазын көргүстүгөн. Көдээ ажыл-агыйнын каныгыда ажимдычылык — колхоз дарганы, совхоз ийкели МТС директорлары, агроном, зоотехник, инженер, трактор ийкели кону бригадаларын бригадалары, элестоту, тракторист, комбайнер, мал фермаларын өргөткөн, сааныч, падычы, хаан ажыачыны, сагыч, эрм ажалканы — делгелгезин хөй чаа болган өрөтүнүң чүдүлгө боттарына тыярар.

Делгелгезиниң девискерин 200 ажим гектар шөлдө шөйдөгөн. Делгелгезинде 307 павильондор болган тудуглар туртуган. Делгелгезинде 76 павильондорунда делгелгезиниң кирешчилеринин ажимын дуржулгазын көргүзүп турар 3700 ажим каастан шөлдө делгелгезин бар.

Ажыл участкада, делгелгезинде аштар тарып агуруу тусай черлеринде 1800 ажим ажим-бүтү сурттарын 260 көдээ ажыл-агый культураларын өстүрүп турар. Мал ажимын көзөңдө ийи муу ажим көдээ ажыл-агыйнын ажим-бүтү уксалын мадыларын көргүзүп турар. Делгелгезинде ийиштык уагу бола мадыларын 32 уксаларын көргүзүп, он ийишине «Костромская» деп бедик продуктууг уксаа, 51 уксалын хойлары, оларын ийишине «Кавказская», «Совет керевос», «Александровская» болган өскө-дө төрөтүн эки уксалар бар; хаанларын 23 уксалын; чыгы мадын 32 уксаларын болган көдээ ажыл-агый мадыларын дика хөй ажим-бүтү уксаларын бар.

Улеткунуң көдээ ажыл-агыйнын хандырып турары күчүгү техниканын байланыштын делгелге көргүзүп турар. Павильонда көдээ ажыл-агыйнын механизациянын болган электрификациянын, база ажим шөлдө 1200 тракторларын, көдээ ажим-агый машиналарыннын чешек-терекселдерин, механизациянын болган станок тудугларын деген көргүстүн. Ол машиналарын болган чешек-терекселдерин арамында совет конструкторлар

нын чогаатканы дайын сөзүндөгү үдө улеткунуң шийирткенин 200 ажим ажим-бүтү хөтөүр бар.

Дайын сөзүндөгү чыдары чедиш алындын социалисттик көдээ ажыл-агыйнын чедишчилерин дайын мурундугаына боарга, 1954 чылда Бүгү-эвилелдин көдээ ажыл-агый делгелгезинин киржик чизерин шийин азыраага көргүзүлгөни дика беддер арганы берген. Бу чымын бир-ле дугаар дүктүтү болган мадын продуктуунуң делгелгезиниң талык-биле көргүзүлгөни аныгы, черин билгир-биле ажимлаарын тодарынын турар көргүзүлгө киргизген. Ол бола, 100 гектар черин-ле продукция азыраага көргүзүлгөни болуу.

Делгелгезиниң киржикчилеринге көргүзүлгөни беддерин-дө бола, хөй-хөй колхозтор, совхозтор, МТС-тер болган көдээ ажыл-агыйнын муракчылары өз көргүзүлгөни чүгө чедиш алган өскө, харын-да оларын ашкан.

Делгелгезиниң Кол комитети бо чымын делгелгезинин кирешчилери ажимдыр 3911 колхоздарын, 1306 совхоздарын, 419 машина-трактор станцияларын, хөй санын өрөтүн-шигелди, дуржулга болган өрөдөгө албан черлерин, көдээ ажыл-агыйнын чүе бежен муу ажим муракчыларын бардылаан.

Бүгү-эвилелдин көдээ ажыл-агый делгелгезиниң кирешчилери көдээ ажыл-агыйнын бүгү азыраага көргүзүлгөни үзүт чедишчилерин чедиш алган. Делгелгезиниң кирешчилери — районнар, совхозтор, МТС-тер болган колхозтор бүгү тарылга шөлдөгө көдээ ажыл-агый культураларын бедик дүктүткөн ан, бүгү мадын мал санынан бедик продуктууну чедиш ал турары, черин гектар бүгү-эвилелдин бедик продуктулар азыраага хандырып болган продукция бүгү-эвилелдин үнөр чыраагында үргүчү куудуудын турары мон көстүр.

Делгелгезиниң кирешчилеринин ийишине тарылганын бүгү шөлдөгө ажимдыктын гектар бүгү-эвилелдин 22—23 центнер дүктүтү алган районнар болган МТС-тер, ажимдыктын 30 болган он-дө хөй центнер дүктүтү алган колхозтор база колхозтор болуу.

Делгелгезиниң кирешчилери — хөй-хөй районнар сулутатын черлерге хөвч-чөг-өткөн гектар чер бүгү-эвилелдин 27—30 центнер дүктүтү, колхозтор болган МТС-тер — 38—40 центнер, бригадалар 56—58 центнер дүктүтү алган.

Делгелгезиниң кирешчилеринин хөй санын чедиш билгир-биле ажимлап турган, көдээ ажыл-агый чүдүлгөнинин 100 гектар бүгү-эвилелдин бедик продукцияны чедиш алган.

Делгелгезинде көдөгө ийкелер чүртүтү 100 гектар тарылга шөлд, шынаалар, аларлар бүгү-эвилелдин чижелден азыра 500—600 центнер сүтүтү ан турар, муракчы райондарын 100 гектар тарылга шөлд, шынаалар болган өдөрлөр бүгү-эвилелдин чижелден азыра 800—1000 болган он-дө хөй центнер сүтүтү ан турар колхозтор болган совхозторунин ажимын дуржулгазын-биле танымчыл болуу-дө.

18—20 ажим хуннерде 10—11 муу центнер тарааны бастырып турар муракчы комбайнларын дуржулгазы делгелгезинде көргүстүгөн.

Көдээ ажыл-агыйнын муракчылары — делгелгезиниң кирешчилери бола, боттарынын ажим-хөтөңүнү үзүт мастера бола-луп турар. Оларын хөй-хөй күш-ажылык мадыларын чоруктук үзөгөрүн көргүстөн. Олар бүгү улуусуң өрөтүн чедишчилерин болган хундугеин азыраага төлөтүп.

Делгелгезиниң кирешчилеринин бедик мастерлар чорук ийкелерин өрөтүн дүктүтүп болган шийирткенин хандырыпга төлөтүп. Чер-чериниң совет болган көдээ ажыл-агый организаци, МТС-терини, колхозтарын болган совхозтарын удуруткучуларын делгелгезиниң кирешчилеринин дуржулгазын пропагандаларын организацилар, колхоз болган совхоз бүгү-эвилелдин оларын чедиш алым-кынарын ан дүргөн шийирткенин чедиш алып ужуруткучулар.

Көдээ ажыл-агый өрөтүнүн ажимдыкчылары делгелгезиниң кирешчилеринин ажимын муракчы методдарын болган арга-хөтөңлөрүн ханы өрөтүн көр болган ийишчилерин, оларын зоналык бай-даларга хандырып бүгү-эвилелдин шийирткенин организацилар чүдүлгөтүп.

Бо чымын делгелгезинде колхоздарын, МТС-терин болган совхозтарын 300 муу ажим төлөлекчилери келираар. Делгелгезинде көдөгө ийкелер онза кичөөгөини муракчы колхозтарын, МТС-терин болган совхозтарын ажимын методу-биле танымчылче салыр ужурут.

Делгелгезиниң кирешчилерин бүгү-эвилелдин чораш көдээ ажыл-агый ажимдыкчыны бүгү-эвилелдин өз тайнык алганы өрөтүн болган муракчы дуржулгазын чедиш алымкынарын болууң колхозторун, МТС-терин болган совхозторун шийирткенин пропагандал болган ийишчилерин организацилар болуу ужурут.

Частык шийирткенин буугар Бүгү-эвилелдин көдээ ажыл-агый делгелгезиниң үргүчү ажимдыр. Колхозчулар, МТС-терин болган совхозтарын ажимдыкчылары көлөр чымын делгелгезинде ула хөй ажимдыктын чедиш алымкынарын шийирткен, ула хөй бедик көргүзүлгө чедиш алындын турган дөш бүгү күжү салыр ужуруткучулар.

Эштер!

Бистиң байырламымыз — Бүгү-эвилелдин көдээ ажыл-агый делгелгезиниң ажимдыгына муракчы «ийкелер» — бистиң мнак Төрөн чуртувустуң бүгү крайларында, областтарында болган республикаларында көдээ ажыл-агыйнын ажимдыкчылары чымын белген. Бисте бистиң эрчим өнүктөрүмөз — улуу кыдат улуусун, мадыларын Кореянын төлөлекчилери, улус демократиянын бүгү чуртуларын төлөлекчилери чедиш көтөңлөр — (адыш чашкашымы). Бистиң арамыста өскө-дө хөй-хөй дагытын чуртардан аалчылар бар.

Бүгү-эвилелдин көдээ ажыл-агый делгелгезиниң кирешчилеринин мурундан бистиң бүгү аалчыларымызга байыр чедишчилерин чешшөрөп көргүр.

Бүгү-эвилелдин көдээ ажыл-агый делгелгезин совет улустуң тайбын, тургузучу күш-ажылыннын чедишчилерин көргүзүп турар. Ол Совет Эвилелдиниң тайбында мнак политикамын дугайын хөтөңлөп турар болган улустар арамын найыраагы дуржулгазын аа-дө улуу-

биле быжылаарыга арганы бээр.

Боттарынын шуугуру күш-ажылы-биле делгелгезиниң кирешчилерин чедиш алган Бүгү-эвилелдин көдээ ажыл-агый делгелгезиниң бүгү кирешчилеринге байыр чедишчилерин болган мон сангаар ула улуу чедишчилерин чедиш азыраага күдөөрүн чешшөрөп көргүр.

Социалисттик көдээ ажыл-агыйнын ийишчилерин хөй миллион армияны делгелгезин! (Адыш чашкашымы).

Бистиң мнак Төрөн чуртувусту делгелгезин! (Адыш чашкашымы).

Бистиң төрөн Совет чашаабы делгелгезин! (Адыш чашкашымы).

Бистиң бүгү шийирткенин организациларын болган совет кирешчилерин — Совет Эвилелдиниң Коммунисттик партияны делгелгезин! (Үргүчүлөдөгү адыш чашкашымы).

Совет Социалисттик Республикаларынын Эвилелдин Министрлер Чөвүлгөнинин дөшөкүн буугар 1954 чылда Бүгү-эвилелдин көдээ ажыл-агый делгелгезин ажимдыгына деп чарлаан.

ССРЭ-ниң Күртө Гимниин магалык-чагай дидымын турган. Кол павильонун кирешчилер ССРЭ-ниң Күртө тугу-дурдун үнө; өнүктөдөшкөн республикаларын павильондарын кырычче туктар хөтөңлөйдүр чалгып үнүп турган. Эш Бенедиктов кол павильонче кирешчилер ажимдык лентаны үс көстөн. Фонтанарын аттыгымыкынары дөшөкө бедик үнүп турган.

Эш Бенедиктов мнак турган бүгү кирешчилер павильоннар-биле танымчылче чалаан.

1954 чылдын Бүгү-эвилелдин көдээ ажыл-агый делгелгезин ажимдыгына.

Муу-муу ийкелер павильоннар, экспонаттык тарылгаларын участкаларын ийишчилерин саче — көдээ ажыл-агый ийишчилериниң үс турбас дуржулгазынын артинелерин чоруп турган.

Бижө, казан санап четишес оттар кыда бергенде, фонтанарын аттыгымыкынары төдө өнөр-биле чырыккамын берген, ак хар-биле шийирткенин чүе дөт өрдүлөр-айтамчы чораш ногаан өт-өг-өгөч, четишес доганлар кылааткы павильоннар улам-айтамчы чыгай апарганыр. Эстрададан ССРЭ-нин улустарынн ирлары, күш-ажылын болган тайбынын ирлары чыгыламын үнө.

Улусчу талантыларны улам өстүрер

Чыл белген тудуу-на бистиң областа бот-тымынгу ула-чүл коллективтериниң чүгө саны көпүрөп турар өскө, харин оларда улусчу талантылар өстү, көргүзүлгөни ийишчилер уламын бедик турар.

Райондарын, хоорайларын культура бажынарында, бугурулге болган аймак организаци чедишчилер клубтарында бот-тымынгу ула-чүл бөлүмнөри ула-на активчи өсү-биле ажимлап турар апарган. Эрткен чымын болган райондарын, хоорайларын ула-чүл көрүдөңгө ийишчилер-биле 5000 ажим дүктөлекчилерди 280 коллективтер кирешкен.

Адыш кирешчилер ула-чүл коллективтеринде типография коллективниң «Пага калып болган Иванушка дугайында» деп теоду, элөөн ашын ийишчилер болган тус-тус күүсөдигерин эки ойнап күтөстөш, бирги черин ап, көргүзүлгөни сонугарлы хара турган. Он мыйл Бай-Тайга, Улу-Хем райондарынн культура бажынарынын ула-чүл коллективтериниң база эки черлерин көзөңлөп.

Бо чымын сентябрда хоорайларын ула-чүл коллективтеринин көрүдөңгө болуу эртер. Көрдөгө ула-чүл коллективтеринин өздүгөн, ула-чүл коллективтеринин мергештирип сайырамын чугаажы көргүзүп ужурут. Адыш барымыз бола, Украинанын Россия-биле катан калтышынын 300 чыл байырламынын хуну — мый 23-те, кызы 20-де Шериг-Агаар

Флодуна хунуна Кызыл хоорайнын элөөн хөй коллективтеринин көргүстөдөш өнөрчүлөрүн чедишчилерин болган.

Ам Кызыл хоорайнын, иламын кур-баны колхозарын, типографиянын, АТК-нин, обХНЭ-нин, авиотракторын ула-чүл коллективтериниң ам болуу ула-чүл көрүдөңгө көргүр чугула-чугула репертуарларын шийин ап, эки белеткеди чорудуу өздөстөп. Ийишчилер, өз белеткедигерин чорудууга ам-дө коншак, организаци талык-биле четиш.

Көрүдөңгө өздөстөш чедиш санын конуктар артык, ийишчилер белеткеди адышааштан элөөн, организаци бедик делгелге чорудар артык. Көргүзүлгөни ула-чүл көрүдөңгө бедик тудуу, коллективтериниң күтөдөр номер бүгү-эвилелдин ийишчилер ула-чүл бөлүм болуу ужурут. Чүгө дөшөкө, ула-чүл ажимдык чөмүк коммунисттик ажимдыгынын хөтөңгө улуу роуду ойнап турар.

Мылчашкан, эи болуу хоорайларын ула-чүл көрүдөңгө киржик коллективтериниң баш улур эки белеткеди, оларын киржикчилеринин массалык, ийишчилер, бола адыш бирги чер дөшөкө, организаци улуугаы хандырамы наура, комсомол, эге организациларын болган иламын профессионал организациларын эи чугула сорулганы болуу.

В. МОРОЗОВ.

Курбанкылың областа конторазында профессионал коллективтерин дургаан.

Төрөн суурин чагайжыдарынга

Хоорай, суурларын тудугларын кал-бартыр чорук чоңуңк материал-культур-луг чагай ажимдырамын улам четишчилерине хөтөңлөшкөн чугула айтырымын бирээт болуу. Бай-Хаак болза, областың улам каабырын, бойдустуң чыгаар үнөң байлак ногаан үнүштеринге бүгү-эвилел чараш суурларыннын бирээт. Мында чаа совет техника-биле чөтөңлөнгөн машина-трактор станцияларын адыга школа, ажилге, улеткунуң бугурулге болган култура албан черлери ула-на немежин, суурда чаа кулукчулар тургустуну турар.

Чаа электри станциянын даш тудуу доштун, ону чооба чаа ажимлаа кирген. Экинеде, школа, бугурулге, албан чер-лерин Ийишчилер лампаны бүтүр, а чуртачын чоңуңк бажынарынын барык хөй кезин чыгайындар чырымын, дерижге улам-на четишчилерин турар.

Таңды районун төвтү — Бай-Хаакка мон мурунда чүгө 3 магаалынар ажимлап турган, ам база 3 немежин, мебель болган дөшөкө аймактын магазини турар даш тудуга фундамент салырып довулган. Ол ийишчилер комсомол районунун бажынарынын өдө тудушкуну кылдырган, Горький кулукчулуга 14 өрөдөдөгү советтер бажынарынын тудуу өздөстөн. Суурда үргүчү немежин турар хуу чуртачга бажынарынын адыга коммунал ажим-агыйнын шийирткенин 7 чуртачга бажынары база кылдырган. Суурдун чымында аш-кулукчулар болган спорттук стадиону дөшөкө турган.

Суур Советиниң (даргазы эш Тутачиков) талымын тудуу ажимын иламын улууркан болза, Бай-Хаактын чагайжы-дыккамын ажимдында ыракта бедик көргүзүлгөни турар ийи. Ажимдын темпини оожуу, тудугларда четиштер хөй. Бо талык-биле райкулуккомун мады улеткунуң шийирткенин хандырамын чөтөңлөшкөн артышкан. Төрөн суурин улам чагайжыдарына чоңуңк күжү чөтөңлөдөрү улау-биле негетинин турар.

А. ДОЖУ.

Ашаның доменщиктеринин чедишчилерин

АША. (Челябинск областа). Ашаның металлургия комбинатынын доменщиктери июль 27-де хөй эдилдеринин талык-биле 7 айларын планын хуусаа бетинде күтөстөшөп.

Завода шөй эдилдериниң эртен чыл-биле делгезинге 5,2 хуу уларткан.

(СЭТА).

дүктүн-не 123 хураганларын дуркутуруп өстүргөн. Семипалатинский областа «Кызыл дөг жырлары» колхозтук улуу калычтын Бордыкшаев Носенбай чинге күктүг 673 хойлардан 895 хураганларын дуркутуруп өстүргөн.

Мичуриниң агробиологтук өрөтүн чедишчилерин көргүзүлгөни тусай дөшөкө турган. Шортандарын дуржулга станциянын көдээ ажыл-агый өрөтүнчигериниң Ленин аттыг Бүгү-эвилел академиянын казах салыбынын, чер болган мал ажимыннын институтарын, ийишчилерин Бүгү-эвилел институтун, Аралчанынын курулга станциянын, Казах ССР-нин Эртемен академиянын биология өрөтүн-шигелди институтун болган өскө-дө эртен албан черлеринин четиштер-биле социалисттик көдээ ажыл-агый өрөтүнүн салиштырыларын тайлырлар көргүзүп турар.

Павильонда хөй санын натуралдык экспонаттар бар. Республиканың сонгу талык областарыннын ажим-агыйларын тараа болган мал чөкө култураларын ийишчилерин Бүгү-эвилелдин сноптары, тараалары, үрөтүннөри, а Мурнуу Казахстан — хөтөңчигиниң сиптары, карокул хураганларынн чертери, улуу култураларын бүгү чүдүлгөни болган өскө-дө хөй чүдүлгө келгелен, Ол экспонаттардан Казахстандын көдө ажыл-агыйнын байлашынын болган ажим-бүтү хөтөңлөгөн калганын талык-биле көргүзүп турар 36 көшөк делегир-лерин чымын алган.

Казах ССР-ниң павильонунда кирген бүгү ажим-агыйлар болган муракчылар чыл белген тудуу-на ийишчилер байлаа көвүдөш, чуртка көдө ажыл-агыйнын продуктуларыннын өбөкшенин тургуулар дөш чедишчилерин делгезиниң турар. Бүгү-эвилелдин көдээ ажыл-агый делгелгезинде оларын дуржулгазын байдын, негетинин турар чорук социалисттик көдө ажыл-агыйнын ажимдыкчыларына үлөгерин өрөдиг чижек болуу.

А. ЖАНДЕРНИН.

БҮГҮ-ЭВИЛЕЛДИҢ КӨДЭЭ АЖЫЛ-АГЫЙ ДЕЛГЕЛГЕЗИНДЕ

Казах ССР-ниң павильону

Бүгү-эвилелдин көдээ ажыл-агый делгелгезиниң хөй санын тудуу тургундарыннын арамында болуучу архитектура-лында болган ула-чүл баастанында казах улустун национал ула-чүл кылдырымын бедик чымын салиштырып чуртуган Казах ССР-ниң павильонун капитал бажымын оналганын өстүрүп турар.

Павильондо кирер ифа эжилдин мурунда хөтөңлөшкөн көрүдөңгө болган ажимдык-стелеарыннын скульптуралык улеткунуң бедик үс берген өстүтүп турар. Таваарын кирер ийи аркыларын арамында казах улустун ула-чүл ираажымын — Дамбулдуң болган көдээ ажыл-агыйнын чарыкчымын колхозчу Чаганак Берсөвтиниң скульптураларын тургускан. Бажынын артык талык республиканын көдээ ажыл-агыйнын байлактарыннын дугайын чугаалап турар националдык улуга чуртууларын өнүгү сийкеге чуртууларын-биле каастан кылган. Павильондун кыдын дөшөкө ажим участкада Казахстан үнүп турар ийишчилер, чаа дүктүнери болган чижиктик ийишчилер тарып олурукулаан.

Сал-дөрт ирапор алаштар төп адык чыраштан турган чурун кылган шийирткенин өдөрүп турар. Мында казах эртеринин кымын күтөстөш улугадык адым дөшөкө, дриг чөкөтөр боу-че кичөөгөини чыра тыртып турар.

Ол адык делгелгезиниң Казах ССР-ниң экономикамын болган култураларыннын четишчилеринин көргүзүп турар. Коммунисттик партиянын улугураагында ады-биле чораш ула-чүл орус улустун дуржулгазын-биле казах улус хаанын Россиянын чымын калган кыды чери, он аргыларын — чиг-чигини казып турган Казахстандын калып четишчилерин турар ийишчилерин колхозчу республика кылдыр куудулган дугайына чугаалап турар.

Совет эрге-артыгарын чыдарынын республиканын девискеринде он-он зоо-райлар болган улеткун төптөрү, чүс-чүс заводтар болган фабрикалар, улуу гидро-техниктиң тудуглар, күчүгү электри станцияларын тургустунуулаан, чаа дөшөкө орук шугунары салынган, четишчилер турар өлөштөр тургустунган, ула-чүл колхозтор, совхозтор, чүс-чүс МТС-тер организациланган, дика хөй школалар, институттар, техникумнар ажимтыгылаан. Бо бүгүнү адыш барганыра чуртугар, электрарыктын үзөгөр-айкытар, ула-чүл драграммалар, таблицалар, документалдык фото-делгелгелер танымчыл.

Чаа черлерин шийирткени ажимдыктын айтырыгына тусай делегирин оналган үсөөн. 1954—1955 чылдарда шийирткени азыраага көрдүгөн 13 миллион гектар кур болган куруккан черлериниң барык ил кезин — 6,4 миллион гектары — Казахстандын улугуң өнөкчү турар. Ол калычар-дө аажок улуу программаны ботандыра чорук чөкөк ийи чымын ийинде Казахстан ССР-ге тараа бүгү-эвилелдин 500—600 миллион пудка улактарын арганы бээр.

Совет-Казахстан областың Бонювский районы «Ленинчи орук» колхозтук чедишчилерин көргүзүп турар. Мында сонугу ийи чымыннын ийишине ийи муу ажим гектар кур болган куруккан черлерин ашкан. Колхозта тараанын ийиш чымын 1953 чылда мурунда чылда турганына делгезинге ийи катан өскөн.

Бур болган куруккан черлерин шийирткени ажимдыктын бүгү улустун хөтө апарган. Казахстанда өз ажимды 1699 колхозтор, 283 МТС-тер, 214 совхозтор ботандырып турар. Бо чымын республиканын МТС-теринин трактор паркы ийи катан, а совхозтарын — үш катан өскөн.

Павильондун тус-тус ажимдыктын чыды адыраага муракчы колхозтарын, совхозтарын, МТС-терин, ММС-нын, чаа фермаларын, дуржулга албан черлеринин делегирлерин салган. Заа бүгү-эвилелдин ажим хөтөңлөгөн кылдыр шийир-

тигөн. Чижелеп ан көргө, хөй болган ийишчилер бөдө мадын салып ийишкө улугадык кезиндеги кымын турган, чымын болган төдө мадынын — ула-чүл үнөңк даштар-биле, икыттай дөшөкө кылган өнүгү хөй-биле, көдээ ажыл-агый өрөтүнүн болган үрөк мал ажимыннын салып — ийишкө ула-чүл механизация салып — сөккө кезиндеги кымын турган, техниктиң култураларын салып — шөкөңгө тургу-биле ула-чүл ажимын турган, сугтарылгалык чер ажимыннын салып — металл-биле каастан турган шийиш кылган.

Дөрт адыраага кирип салган он төс делегирлерде болган чөбөрү установалар-да республиканың мал ажимыннын хөтөңлөгөн чедишчилерин көргүстөн.

Павлодар областа Бескарагайнын хөй мал совхозунун, Семипалатинский областа «Кызыл дөг жырлары» колхозтук, Алмата областа Мичурин аттыг колхозтук, Мурнуу-Казахстан областа «Чим-Курган» деп паракул ажим-агый совхозунун үзөгөр чижектери-биле Казахстандын байдыгына бедик продуктууг чыгы дүктүг хойларын чедишчилерин өстүрүп, хөй бүгү-эвилелдин чыл бүгүдө 6 килограмм дүктү кирген ан, колан хойуну 82—85 хуурундан бирги сорттун карокул хураганар кезиндеги үндүн азыраага чедиш ан болуу болган төртүр хойуну 100 баш бүгү-эвилелдин-не

1954 чылдын бирги чартында РСФСР-нин улус ажил-агыйын хөгжүдөрүнүн күрүнө планын күүсөлдөзүнүн түнөлдөрүнүн дугайында РСФСР-нин Статистика Эргелелинин дыйнады

1954 чылдын бирги чартында РСФСР-де республикага болгаш чер-черге чыгырткан үндүрүшү, көдө ажил-агыйын болгаш транспорттун хөгжүдөзүн, калк-таз туудун өздүдөзүн, бараан саарылазнын калбарышкынын, коммунал ажил-агыйын хөгжүдөзүн, ажилчинин болгаш албан-хаакчыларнын санынын өсүдөшүнүн база культура тургузушунун

мооң адаанда саннар биле тодоратынар:

РСФСР-нин Тууду материалдар үлөтүрүшү министрствозу	106
РСФСР-нин Иаш үлөтүрүшү министрствозу	98
РСФСР-нин Калбак херектедиз үлөтүрү барааннарнын министрствозу	104
РСФСР-нин Аш-чөм барааннар үлөтүрүшү министрствозу	100,8
РСФСР-нин Эт болгаш сүт продуктуларнын үлөтүрүшү министрствозу	88
РСФСР-нин Балды үлөтүрүшү министрствозу	100,2
РСФСР-нин Чурт үлөтүрүшү министрствозу	106
РСФСР-нин Одалга үлөтүрүшү министрствозу	97
РСФСР-нин Автомобиль транспортун болгаш чазагым оруктар министрствозун үлөтүрүшү министрствозу	102
РСФСР-нин Коммунал ажил-агый министрствозун үлөтүрүшү министрствозу	104
РСФСР-нин Культура министрствозун үлөтүрүшү министрствозу	108
РСФСР-нин Кадмы камгала министрствозун үлөтүрүшү министрствозу	110
РСФСР-нин тынш кооперациязы	105

РСФСР-нин республикага болгаш чер-черге чыгырткан үлөтүрүшүнүн нияти продукциязы 1954 чылдын бирги чартында эртен чылдын ол-ла үеин-биле деңизерге 14 хуу өскөн. 1953 чылдын бирги чартында үлөтүрүшүнүн нияти продукциязы 1952 чылдын ол-ла үеинден 9 хуу хей турган.

1954 чылда улустун херектедиз бараан-нарнын бүдүрүлгөзүнүн улам ыцайгы өздүдөзүн үргүчүлөп турган.

Хөөң-саазымдан, дүктөн кылган, айдан кылган болгаш торгу пөстөр, хөм болган реон индиктер, эр, херожен уктар кылгалары, иштики хөптер трикотажы, даараны кылгалары, демир орунар, алышындын кылган саваалар, ишанын болгаш кондтер кылгалары, үлүш үчт, виноград арагазы, джужка, китаминер болгаш өске-даа чүдүлөр бүдүрүшү үлөтүрүшүнүн чарты чыл планы ажыр күүсеткен.

Чугай, толь, гипс, гипстен кылган плиталар болгаш блоктар, демир-бетон тууду кезектери, сымарган демирден кылган вадалар, чагыс өзөктөг автошницелер, металл кезер станоктар, электромоторлар, сортировкелер, дамыл-чөм чурталар болгаш үлөтүрүш продукциязынын өске-даа хөп-хөп бүдүрүшүнүн үлөтүрүшүнүн планы ажыр күүсеткен.

Чамдык министрствозлар продукциянын агы-агы хөп-хөп бүдүрүшүнүн талазы-биле даалгаларын күүсөлдөзүн хандырбаан. Чикжө, РСФСР-нин Чурт үлөтүрүшүнүн министрствозу локомобильдер, тергелер болгаш өсүртүлгөзү, сикен сарааткачылар, үнүшкө эм чаптырыкчылар, бичин болгаш азоду урууларнын чадаг-тергелери бүдүрүшүнүн планы күүсеткен; РСФСР-нин тынш кооперациязынын Совети демир саваалар, суг чаптырар хол херекселдери, тергелер, кектеге кылгалар бүдүрүшүнүн планы күүсеткен; РСФСР-нин Иаш үлөтүрүшүнүн министрствозу—тууду чазаныла кыжын өсүртүрүшүн, шшалдар, мебель бүдүрүшүнүн планы; РСФСР-нин Тууду материалдарнын үлөтүрүшүнүн министрствозу—чөрепиз, санитар фанисы бүдүрүшүнүн планы; РСФСР-нин Аш-чөм барааннар үлөтүрүшүнүн министрствозу—ниво, сүксунга ижер чүдүлөр бүдүрүшүнүн планы күүсеткен.

Калбак херектедиз барааннарнын бүдүрүшүнүн үндүрүшү турар бүдүрүшү чөреери бирги чарты чылда бүдүрүшүнүн үндүрүшү турар продукциянын шынарын улам элден өскөдөрүн чөдиз алган. Иччала-даа РСФСР-нин Чурт үлөтүрүшүнүн министрствозунун база РСФСР-нин тынш кооперациязынын Советинин хей-хей бүдүрүшү барааннарнын бөдиз шынары болгаш аш кавастан кылышкынын дош болгаш коннак деменсикен, бүдүрүлгөзү доктаатынган технологиянын хажыдарын болдуруп, продукциянын кезини кууду шынарлар болгаш херектедизин негедөзүн-ге таарышпас ассортиментиге бүдүрүшүнүн үндүрүшүн үргүчүлөп турар.

РСФСР-нин республикага болгаш чер-черге чыгырткан үлөтүрүшүнүн хей-хей бүдүрүшү чөреери—шалаң-фанис заводтары, идик кылды фабрикалар, кондтер фабрикалары, рабулетпур комбинаттары, тынш кооперациязынын артындери белен продукциянын бир дески өсө бүдүрүшүнүн үндүрүшүн үргүчүлөп турган—айнык бирги он хонунда ийги болгаш үшкө он хонуктарга боларга эң кууду деңизге ажилдан турган. Он түнөлдө ол бүдүрүшү чөрееринде дерг-херекселдери болгаш ажилчин күжүнү аша туруушуну бар турган, бүдүрүшү күчүтүн чөдиз

ажылдавын, үрей кылышкын угадып, артык ажилдавын дош бүдүрүлгөзүн өсөс ажыр төлөн беринкинер болуун турган.

1954 чылдын бирги чартында РСФСР-нин Чурт үлөтүрүшүнүн министрствозунун, РСФСР-нин тынш кооперациязынын Советинин, РСФСР-нин Иаш үлөтүрүшүнүн министрствозунун, РСФСР-нин Балды үлөтүрүшүнүн министрствозунун бүдүрүшү чөрееринин дыка хей продукция бүдүрүшүнүн талазы-биле күрүшө планынын даалгаларын күүсеткен.

Чурт үлөтүрүшүнүн чамдык объект кидтери болгаш тынш кооперациязынын Советтери күрүнө планынын даалгаларын күүсеткен. Чурт үлөтүрүшүнүн Вологда областа киддин нияти продукция бүдүрүлгөзүнүн планы 1954 чылдын бирги чартында 94 хуу күүсеткен, үлөтүрүшү продукциязынын план боугар баш бурунгар көрдүгөн хөп-хөп бүдүрүшүнүн хей кезин бүдүрүшүнүн планы ол күүсеткен. Чурт үлөтүрүшүнүн Исов областа киддин нияти продукция болгаш чамдык чууга кылгалар бүдүрүлгөзүнүн планы күүсеткен; калбак херектедиз агы-агы барааннарнын чөгуру шынарын хандырбаан. Улустун херектедиз барааннарнын бүдүрүлгөзүнүн талазы-биле бирги чартык чылдын план боугар доктаатынган даалгаларын Алтай крайнын болгаш Иваново областык тынш кооперациязынын Советтери күүсеткен.

РСФСР-нин республикага болгаш чер-черге чыгырткан үлөтүрүшүнүн продукциянын эң чууга хөп-хөп бүдүрүшүнүн 1954 чылдын бирги чартында 1953 чылдын бирги чарты-биле деңизерге мынчаар улгаткан:

Туубу	115
Чугай	107
Гипс	107
Иаш шывар плиталар	117
Гипстен кылган плиталар болгаш блоктар	123
Демир-бетон тууду кезектери	125
Толь	108
Дилген иаш материалдар	109
Кара металлдарнын проказы	108
Хөмүр даш	107
Көдө ажил-агый машиналары	207
Тергелер, өсүртүлгөзү болгаш өсүртү херекселдери	112
Локомобильдер	135
Металл кезер станоктар	104
Электромоторлар	158
Слесарь-монтаж инструментиз	116
Сымарган демирден кылган кадалгалар	107
Шоодайлар	114
Хөдир	122
Хөөң-саазым пөстер	104
Дүктөн кылган пөстер	112
Лендан кылган пөстер	114
Дааран кылгалар	120
Даштык хөп кылды трикотаж	109
Иштики хөп кылды трикотаж	113
Эр, херожен уктар кылгалары	108
Хөм индиктер	108
Бадис индиктер	127
Хол халптары	112
Хөвөң	118
Мебель	126
Чадаг-тергелер	123
Ишанын болгаш реалдылар	
Гармоньлар, баянар болгаш аккордеоннар	128
Пателефоннар	108
Радиоприемниктер	224
Демир саваалар	157
Шалаң-фанис саваалар	113
Сортируш иш саваалар	111
Бажык хоолодильниктери	251

Бероспирер болгаш керогазтар	124
Демир орунар	131
Вижир машиналары	110
Өөредилге тетрадытары	127
Балды	119
Колбаса кылгалары	110
Сүт продуктулары	106
Ыштак	118
Үнүш үзү	129
Кондтер кылгалары	107
Макарон кылгалары	116
Виноград арагазы	113
Ишкө	111
Сүксунга ижер чүдүлөр	110
Джужка	109
Витаминер	118

1954 чылдын бирги чартында чөп-хөп бөдиз негеддег салып турар өжижтинген ассортиментини продукциянын бүдүрүшүнүн үндүрүшүнүн өздүдөзүн үргүчүлөп турган. Чикжөдөзү, хөөң-саазым пөстерин бүдүрүлгөзүн 1953 чылдын бирги чартында деңизерге 4 хуу өскөн-биле калды шокорал арган пөстерин үлөтүрүшү 23 хуу, шалаң кылды өсөңк деп пөстерин—2,2 катан улгаткан; дүктөр кылган пөстерин бүдүрүлгөзүн 12 хуу өскөн-биле калды төң кылды нарын сүксүн пөстерин үлөтүрүшүн 2 катан, кестик кылды пөстерин 30 хуу улгаткан; даштык хөп трикотажнын бүдүрүлгөзүнүн 9 хуу өскөн-биле калды, ары дүктөн кылган даштык хөп трикотажнын үлөтүрүшүн 62 хуу өскөн; иштики хөп трикотажнын бүдүрүлгөзүнүн 13 хуу өскөн-биле калды кылмак тортудан кылган иштики хөп трикотажнын үлөтүрүшүн 32 хуу улгаткан; хөм идик бүдүрүлгөзүнүн 8 хуу өскөн-биле калды модальды идик үлөтүрүшүн 19 хуу өскөн.

РСФСР-нин үлөтүрүшүнүн чамдык адырларында дерг-херекселдери бүдүрүшүнүн күчү бөдиз: хөөң-саазым, дүк болгаш эң фабрикаларында арым машиналарын болгаш пөс-тазы станоктарынын бүдүрүшүнүн 3—4 хуу улгаткан; РСФСР-нин тууду материалдарнын үлөтүрүшүнүн министрствозунун туубу заводтарында бүдүрүшүнүн чыл ажилдар прөстиз элчөгө бүдүрүшүнүн 2 хуу өскөн, туубулу кургаларнын үлөтүрүшүнүн калбарын кургалыкында 5 хуу кылдырган.

Өң-биле херекселдер РСФСР-нин республикага болгаш чер-черге чыгырткан үлөтүрүшү бүдүрүшү күчүлөрүнүн бар турар куралдарын ам-даа дош өсөс ажилдавын турар. Чикжө, РСФСР-нин Чурт үлөтүрүшүнүн министрствозунун металл ажилдан кылды заводтарында сортировкелер болгаш диспетчеризация станоктарынын бүдүрүшүнүн доктаатынган планын нормадан кууд болган. Шалаң-фанис заводтарында бөдиз дөбөрелерин болгаш шалаң калдыр тырмык хөп-хөп бүдүрүшүнүн доктаатынган планын нормадан кууд болган. РСФСР-нин Иаш үлөтүрүшүнүн министрствозунун иаш белеткөр чөрееринде автокомобильдер, паровотар, моторвотар, тракторлар, аар чүвөлөр бүдүрүшүнүн, көжүрүчү электростанциялар болгаш өске-даа дерг-херекселдер чөдө ажилдавын турган.

РСФСР-нин үлөтүрүшү чаз техниканы ширөгөдиз алды болгаш хей күш кирер ажилдарын механикастар талазы-биле чамдык планын даалгаларын күүсеткен. РСФСР-нин Эт болгаш сүт продуктулар үлөтүрүшүнүн министрствозунун бүдүрүшү чөрееринде чаз техниканы ширөгөдиз алдынын планы күүсеткен. РСФСР-нин Тууду материалдар үлөтүрүшүнүн министрствозу туубулу калдыр хөп-хөп бүдүрүшүнүн талазы-биле даалгаларын чөдиз күүсеткен.

РСФСР-нин республикага болгаш чер-черге чыгырткан күрүнө үлөтүрүшүнүн продукциянын бөт үнөк 1954 чылдын бирги чартында 2-ден хей хуу кымырылган, иччала-даа бирги чартык чылда план боугар доктаатынган бөт-үнөк чингедир талазы-биле даалга күүсеткен. Продукциянын бөт-үнөк чингедиринин планын РСФСР-нин Иаш үлөтүрүшүнүн министрствозунун, РСФСР-нин Тууду материалдар үлөтүрүшүнүн министрствозунун, РСФСР-нин Эт болгаш сүт продуктулар үлөтүрүшүнүн министрствозунун дыка чөдиз күүсеткен.

III. Бо чылдын чазында РСФСР-нин колхозтары, машина-трактор станциялары болгаш совхозтары чазын чазын тарым культуруларын тарылгазын чөдизинкини чөдизин. Чазын тарылга эртен чылда бодаларга эң дыкма хуусада чөдизин. Чазын чазын тарым культуруларын тарылгазын планы ажыр күүсеткен. Колхозтарда болгаш совхозтарда чазын чазын тарым культурулар эртен чылда бодаларга 5,3 миллион гектар хей тарылган. Оң-биле калды чазын чазын тарым тарылга культуруларын тарылга шөдү 4 миллион гектарга улгаткан. Чазын чазын тарым кылдыгынын

шөдү колхозтарда 2,2 миллион гектар улгаткан. 1953 чылда деңизерге колхозтарда кукурузаны тарылга кылдыр, тарымал тоорукту, чигир сөкөзүнүн, ногааларын, мал чөк көрөпөдөзүнүн, мал чөк бака болгаш сикен культуруларын база чазын чылдык сикенерин тарымар калбарган. Иччала-даа колхозтар аш-догушөңк картофель болгаш ногаалар тарылгазынын планын чөдиз күүсеткен.

РСФСР-ге 1954 болгаш 1955 чылдарда 6,7 миллион гектар кур болгаш куруккан чөдиз ширөгөдизин турар үжүрүг. 1954 чылдын июль 20-де бо чылдын болгаш велер чылдын дүжүдөзү колхозтарда база совхозтарда 6,2 миллион гектар чөдиз адыртынган.

1954 чылдын чазында кур болгаш куруккан чөдизерге күрүнө планынын баш бурунгар көргөдиз 1,6 миллион гектарын орунуга 2,7 миллион гектар тарылга культуруларын тарылтыган.

Бо чылдын күсү чөдиз адырлыгы-биле колхозтарда чазын тарым культурулар эртен чылда бодаларга 9,1 миллион гектар хей тарылтыган. Колхозтарга картофельдин өсүртүлгөзүнүн, кукуруза болгаш тарымал тоорукту тарымарын док-бөдизин-улаанач болгаш дөбөрелчин аргалары калбак-биле ажилдавын.

1954 чылдын июль 20-де колхозтарда эртен чылдын ол-ла үеинге бодаларга 723 муң гектар ары чыгы адырлыгы-биле кылдынган. Тараанык чыгы ажилдан болгаш чыгы чөдиз адырлыгы-биле ажилдавын.

Колхозтарда париктер болгаш чамдык чөдизер 1953 чылдын дыка хей салдынган.

РСФСР-нин МТС-тери болгаш совхозтарда 1954 чылдын бирги чартында 50 муң тракторларын (15 аэт күжүнө дош нег алган), 10 муң тарал комбайннар, оларнын ичинде 3,5 муң чөдиз комбайннар, ажаан алышкында бөдиз адырлыгында калбак-биле ажилдавын 3 муң картофель ажаар комбайннар, а ол ишкан өске-даа хей салынган калбак ажил-агый машиналарын болгаш чөк-хөп-хөп алган. Тракторларын, комбайнларын болгаш өске-даа калбак ажил-агый машиналарын улту кезин кур болгаш куруккан чөдиз ширөгөдиз адыр район-нарга чөдизин.

Көдө ажил-агыйын техниканы чөдиз беринкинин өсөдизин түнөлдө чазын чазын тарым культуруларын тарым турда база тараанык чыгы ажилдазынын талазы-биле ажилдарын механикаларын улам өскөн. Бо чылдын колхозтарда чазын чазын тарым культуруларын тарылгазын 89 хуу, картофель өсүртүлгөзүн — 56 хуу механизастынган.

Бо чылдын бирги чартында машина-трактор станциялар трактор ажилдарын чыкчак чөдиз адырлыгынын ширөгөдиз 1953 чылдын бирги чартында деңизерге 12 миллион гектар хей-хөп чөдизин.

Колхозтарда иштинин мал ажилын 1953 чылдын июль 1-де турганга деңизерге 1954 чылдын июль 1-ге чөдиз мынчаар көвдөн: инектерин баш санынын талазы-биле — 9 хуу, хаванарнын баш санынын талазы-биле — 1 хуу. Иччаарга колхозтар олар кадаттарга хөп-хөп кынтагалашкынын багыт организастаанынын харазы-биле хөп-хөп-хөп баш саны 3 хуу кымырылган. РСФСР-нин Совхозтар министрствозунун совхозтарында инектерин баш саны ол үеин дүргүзүмдө 10 хуу, хаванарнын — 5 хуу болгаш хөп-хөп — 4 хуу көвдөн.

Колхозчуларын, ажилчинин болгаш албан-хаакчыларын хууда өңчүдө мадарын баш саны дыка көвдөн. Колхозчуларын хууда өңчүдө инектерин баш саны 1953 чылдын июль 1-ден 1954 чылдын июль 1-ге чөдиз 7 хуу, мынштык бөдиз мадарын чөдиз — 12 хуу, хаванарнын — 27 хуу база хөп-хөп — 32 хуу көвдөн.

Баштайгы сан медоделер боугар алдыга, 1953 чылдын июль 1-де турганга деңизерге, 1954 чылдын июль 1-ге чөдиз ажил-агыйларын бүтү категорияларын талазы-биле РСФСР-де продуктулар калды ишти баш саны мынчаар көвдөн: инектер — 7 хуу, хаванар — 11 хуу болгаш хөп-хөп 6 хуу.

IV. РСФСР-нин Автомобиль транспортунун болгаш чазагым оруктар министрствозу чыкчак өсүртүлгөзүнүн планын 1954 чылдын бирги чартында 105 хуу, чыкчак өсүртүлгөзүнүн — 108 хуу, пассажирлер өсүртүлгөзүнүн — 109 хуу күүсеткен.

Автомобиль транспортунун чыкчак өсүртүлгөзүнүн 1954 чылдын бирги чартында 1953 чылдын ол-ла үеин-биле деңизерге 40 хуу, чыкчак өсүртүлгөзүн — 48 хуу, пассажирлер өсүртүлгөзүн — 23 хуу улгаткан. Оң-биле чөдиз өсүртүлгөзүнүн чыкчак объект өсүртүлгөзүн чыкчак өсүртүлгөзүнүн планын күүсеткен болгаш автобустун, хоорайлар аразынын болгаш

чыкчак өсүртүлгөзүнүн чөдиз негедизерин чөдиз хандырбайн турар. Татарнын, Мариинин, Чкаловскийин, Томскийин өргөдиздери планын дыка чөдиз күүсеткенер.

РСФСР-нин Автомобиль транспортунун болгаш чазагым оруктар министрствозу автомобиль оруктарын турарынын болгаш септөрүнүн планын күүсеткен турар. Чаа оруктар туудуларын чыл планын бирги чартык чылда 30 хуу бөдиз чөдиз күүсеткен. Чаа оруктар септөлгөн болгаш туудулууну эртен чылда бодаларга өсөс болган.

РСФСР-нин Министрлар Чөвөлдөзүнүн чымында деңизерге транспортунун болгаш чазагым оруктар министрствозу чыкчак өсүртүлгөзүнүн планын 76 хуу, чыкчак өсүртүлгөзүнүн планын — 81 хуу, а пассажирлер өсүртүлгөзүнүн — 104 хуу күүсеткен.

V. РСФСР-нин министрствозуларын болгаш ведомствозуларын 1954 чылдын бирги чартында күүсөдиз күрүнө чыкчак калбак салымшынарын эртен чылдын ол-ла үеинге бодаларга 100 хуу болган, оң иштинде көдө ажил-агый салымшынын 174 хуу, салдыга — 211 хуу, чурт үлөтүрүшү — 217 хуу, чыкчак өсөс аш-чөм үлөтүрүшү — 149 хуу, тууду материалдарын үлөтүрүшү — 116 хуу, иаш үлөтүрүшү — 177 хуу болган.

1954 чылдын бирги чартында улту чуртталга туудун, шоваларын, кадык калгаларын албан чөреерин, үргүчүлөп садтарынын, асылерин, пионер лагерлерин, кинотеатрларын болгаш өске-даа культура-адырлар албан чөреерин туудун ботландырып чөдизин. РСФСР-нин министрствозуларын болгаш ведомствозуларын чуртталга туудун калбак салымшынарын хөвөдө 1953 чылдын бирги чартында деңизерге 70 хуу хей улгаткан.

Капитал туудуну дыка өздөзүн-биле калды калбак салымшынарын чыкчак чыл планын болгаш бүдүрүшү күчүлөдиз ажилдага кирерин РСФСР-нин министрствозу болгаш ведомствозуларын 1954 чылдын бирги чартында чөдиз күүсеткен.

РСФСР-нин Чуртталга-чазагым туудун министрствозу 1954 чылдын бирги чартында дугурукалы ажилдарын хөвөдө 1953 чылдын ол-ла үеинге бодаларга 25 хуу хей кылдыр күүсеткен, иччала-даа 1954 чылдын бирги чартынын планын чөдиз күүсеткен. Министрствозун дугурукалы тууду организастаанынын чөдиз турары хей-хөп туудуларын машиналарын болгаш механизмерин аша тургузушун, ажил-агый күжүн доктаавас чөдиз болуп турган, туудун бөт-үнөк чингедиз доктаатынган план боугар чөдиз алдымаан.

VI. 1954 чылдын бирги чартында совет салдынын улам ырай калбарышкынын үргүчүлөп турган.

СССР-нин Чазанык ширөгөдиз боугар 1954 чылдын апрель 1-де чөдизин улту хуу херектедиз барааннарды күрүнө үлөтүшү сөдиз сөдиз картон системаны күш чөк бодаларын соода сан талазы-биле чөдиз адыр ширөгөдиз чөдиз барааннар салдынын улам ултуларына аргын берген.

1954 чылдын бирги чартык чылдын дугурушун күрүнө болгаш кооператив сандынын шугуу-биле чөдиз 1953 чылдын бирги чартында бодаларга 21 хуу (деңизерге өсүртүлгөзү хей бараан-нар сатылган. Көдө чөдизерге салдылазынын ботландырып турар херектедиз кооперациянын бараан салдылазынын 1953 чылдын бирги чартында деңизерге 1954 чылдын бирги чартында 32 хуу улгаткан. Күрүнө болгаш кооператив сандынын үлөтүшү сөдиз бараан эргидезиния планы 1954 чылдын бирги чартында ажыр күүсеткен.

1954 чылдын бирги чартында үнүшү болгаш өске-даа чир үетерин, сүтү болгаш сүт продуктуларын, чигирин, эт продуктуларын, балды продуктуларын, мал саржаан, дүктөн кылган, торгу болгаш хөөң-саазым пөстерин, кондтер кылгаларын, цитрустарын, шайын, хөп аймаан, трикотаж кылгаларын, эр, херожен уктарын, хөм индиктерин, шалтарын, дааран кылгаларын, мебельдин, доошун сордурукчуларын, патефоннарнын, радиоприемниктерин, телевизорларын, фотоаппараттарын, чадаг тергелерин, мотоциклеттерин, чикен автокомобильдерин, сөдизчуларын, хөп чурт машиналарын салды 1953 чылдын ол-ла үеинге бодаларга дыка улгаткан.

1954 чылдын бирги чартында чөдиз болгаш колхозтарга бүдүрүшү ажил-агый улаанышкынын барааннарнын дил-

гон иаш материалдарын, чазанылазын, цементин, соңга шилди, шиферин, чыкчак шыналарын, кадалгаларын, шымык демирин, а ол ишкан колхозтарга чыкчак машиналарын үлөтүшү сөдиз-лазын дыка улгаткан.

Иччала-даа, чамдык областтарда чөдиз чамдык барааннарга негедизин ам-даа додур хандыртынмайн турар.

VII.

РСФСР-нин республика болгаш чер-черге ажил-агыйын ажилдан турар ажил-агыйын болгаш албан-хаакчыларын саны эртен чылдын бирги чарты-биле деңизерге 1954 чылдын бирги чартында көвдөн. Үлөтүрүшү, тууду болгаш транспортта ажилчыларын, албан-хаакчыларын саны 5 хуу, ишкан албан чөрееринде, шовалары болгаш өөрдизге чөдизин — 3 хуу, салды болгаш чуртталга-жокунал ажил-агый-ында — 4 хуу өскөн.

Трактор бригадаларын ажилчыларын МТС-терин доктаамал болгаш өсөдизин ажилчыларын санына ширөгөдизини-биле, тускай өртемнигерин көдө, ажил-агый хөдө турган-биле хөдө баштыр МТС-терде болгаш совхозтарда ажилчыларын, албан-хаакчыларын саны чыл иштинде 1 миллион 500 муң ажыр кижиге көвдөн.

1954 чылдын бирги чартында ажил-агыйын механизациян үл

Тайбыңы хандыраының эрге-ажыктарына

Совет нота дугайы Германиянын чангыс аай чоруунун айтырыгынын талазы-биле комитеттин бижип турары

БЕРЛИН. Барын талазы күрүсөлөргө Совет чакыратып июль 24-теги нотадагы хамаарыштыр Германиянын чангыс-аай чоруунун дугайында айтырыгын талазы-биле комитеттин меделгелин пардактап чарлаан.

Барын Германия-даа, ГДР-даа янни Европанын коллективтик аймак чок чорунун системанын киржир болза, онза жуур-дузалам болур деп меделгеледе онза деп меделген турар. Ол болза, казан Барын Германия барын талазын шерик блоктарына чүктүп, Германиянын бир военин өскөнгө ууур өсүржиктин чегинде, чаз дайыннын өчүк-чөгүзгөндүн тыштарынын айымын күтүлдөтүрүп турда, Германиянын чангыс-аай чорууну катан тургузарына тазарычалык байдалды тургускан турар ийик. Европанын коллективтик аймак чок чорууну хандыраар дугайында керээ тайбыңнын эрге-ажыктарын хандыраарына Германиянын ийн көкөрткөргө депте киржир арганы берип турар.

Ол Германиянын ийн көкөрткөргө араланды шыгырашканын кошкардырычыч чайлаш чок аккалган турар болган чангыс аай герман күрүсөнү тургузарына кула болур турган ийик.

Меделгеледе «Германияны катан тыштырларына дузалар тилеке» Европанын коллективтик аймак чок чоруну хандыраарына уланган Совет Энциклопедиянын хандыраарына депте деткирени кыйгырып турар.

(СЭТА).

БЕРЛИН. Герман Демократтык Республикада бо чылдык октябрынын 17-де ГДР-нын Улустун палатасына болур сонгулаларга хамаарыштыр сонгулда муруну чарынын кампаныла эгелен.

Улустун палатасынын хей-хей депутаттары өчүттүг илеккедери боттарынын сонгукчуларына кылганыар.

(СЭТА).

ГДР-ДЕ СОНГУЛДА МУРУНУН КАМПАНИЯЗЫ

БЕРЛИН. Герман Демократтык Республикада бо чылдык октябрынын 17-де ГДР-нын Улустун палатасына болур сонгулаларга хамаарыштыр сонгулда муруну чарынын кампаныла эгелен.

Улустун палатасынын хей-хей депутаттары өчүттүг илеккедери боттарынын сонгукчуларына кылганыар.

(СЭТА).

АКШ-ТЫҢ КАРА-САГЫШТЫҢ ӨЧҮК ЧӨГҮЗӨСҮ

ПАРИЖ. Сингапурда Франс Пресс агентствосунун дамычы турары болза, тус черини ажы-ишчи бөлүктөрүндө америка хөдөлөшкүннөр дугайында таарын-малык бодадарын чуугаалар турар (кыздат саямаларга америка ужал-чуулук дөрбөт халдашыкын чуугаалар турар. Реа.).

Садык палатасынын бир сурагылг кежигүрү ону кара-сагыштыг өчүк-чөгүзгөшкөн деп меделген турар.

(СЭТА).

ИРАНДА УЕР

ЛОНДОН. Рейтер агентствосунун меделген турары-биле азырга, Тегеранда сонгу-барын талазы чок километр чеге турар Казын хоорайнын деискаринге болган уерин түнөшүндө 150 кижи өлгөн, 15 суураарын суг алган барган деп Тегеранда тускай чарлаан. 100 кижи ис чок чыккан, 400 кижи балыганган, муу-муу кижилер бажы-балгат чок арткаанар.

(СЭТА).

„СОВЕТ НОТАНЫ ХЕРЕККЕ АЛБАЙН БАРЫП БОЛБАС“

БЕРЛИН. Барын Германиянын ДВА агентствосунун меделген турары-биле азырга, бундестагтын оралчык заргалы Карао Шинд (Германиянын социал-демократтык партиясы) июль 24-теги совет нотаны херекке албайн барып болбас деп база катан меделген. Мюнхенге чүве чуугаалышына, Берлин чөвүлө хуралы Женевага чедирген, а Женева чөвүлө хуралы чаа чуугаалажышынарга чедирер жуур-дуг деп Шинд меделген. Германиянын катан каттыжымшыкын дөрт күрүсөлөргө политикат азы дайын кыжанын болбас жуур-дуг деп ол меделген.

(СЭТА).

СИНГАПУРДУН АЖЫЛ СОНСАДЫШЫНЫ КЫЛГАН АЖЫЛЧЫНАРЫНЫН ТИЛЕЛГЕЗИ

ПАРИЖ. Франс Пресс агентствосунун корреспондентинин Сингапурда меделген турары-биле азырга, Сингапурду коммунал бүүдүргөдөргүнүн 10 муң ажы-ишчиарынын 12 хонукта үрүктүзгөш ажы-ишчилеринин оларын тилелгези-биле дооулаган. Администрация черари сонгу 8,5 айларын дүргүзүндө ажы-ишчилеринин эрги болган чаа төлөвлөргөдөргүнүн арзында кылгандарын ажы-ишчилерге төлөп бөр деп дүргүтүшкөн.

(СЭТА).

ДЕЛЕГЕЙДЕ БОЛУП ТУРАП ЧОКУКТАРЫН ДОПЧУЛАЛЫ

ЕВРОПАГА КОЛЛЕКТИВТИК АЙЫЛ ЧОК ЧОРУК ДЭЭШ

Франциянын, Великобританиянын болган АКШ-тын чакытаргына Совет чакыткын Европанын коллективтик аймак чок чорукту дугайында нотаны Барын чүктө хей-иштинин улуу совууларынын хай-ишчилерин болган оң эң калык деткирени жуур-дугаан. Ону барымдалаш, АКШ-тын чакытыкчы бөлүктөрү болза, совет саналдар Европанын дикте шерик блоктарын каттыгыштар талазы-биле америка политикага шактыктап болур дөрбөткөндө коругушкуну аларды турарлар. Чижээ, «Нью-Йорк геральд трибюн» созул болза, ам Каттышкан Штаттарга «Франция-биле-даа, база Барын Германия-биле-даа каттышкан фронтуну камгалары шаадыктыктан дыка берге болур деп дүргүзгөн-биле меделген турар.

Делегейин хей-иштинин совет саналдарын чүте Европанын тайбыңны бажыларынын шыныг оруу деп көргөн билки азыры берге энес. Дайыннын өсүп унеринин мурунунда бот-боттарына чөрүшкө тускайлашкыч бөлүктөрүнүн шерик тургустунун көр дөрбөн төңгүчү дүргүзгөн өчүрдү турар. Делегейин бири дайыннын мурунунда мынд турган, делегейин ийги дайынныга герман империалистерин бөлөкчөн турганынын үзүндө база мынд турган. Каттышкан Штаттардын агрессия бөлүктөрүнүн чорутуу турары, шерик бөлүктөрүнүн шерик каттыгыштыгынын амыг политика бо фактыларга холбаштыр көргөспө арастанык болуп турар. Ол политика болган чаа чижээ, атлантик блогу дөң болган шаа мынд блоктардын бар болуп турары чаа дайыннын өсүп келери болдуруп болур дөрбөн демократ-

тыг хей-иштинин төлөкчелеринге тодаргай билдинер. Ичканган, боттарынын нителел тургузуларыннын ылгалы ха-кан чокка Европанын бүгү чурттары киржип болур коллективтик аймак чок чорукту системанын тургузарынын дугайында совет саналдарын ак сеткилдиг кижилерин Европанын дикте тайбыңны бажыларынын боттуг чөшкө кылдыр көрүп хулаан а турары чаагаар чүдө болур.

Дөрт күрүсөлөргө дайынны херектер министрлерин Берлин чөвүлө хуралынын сонда эртен уерин дүргүзүндө коллективтик аймак чок чоруктуң адеман барын-европейки чурттарда буржуа бөлүктөрүнүн планда совет саналдарын дөрбөн хон чок турган хей-хей төлөкчелерин болдуруп талазынча хандыктарына. Англи болган француз парламентариянын азын хей кежигүнеринин совет нотаны айл байдалдыг көрүп турарын меделгеле чөгүр.

Совет саналдарын боттарына кичөөнөй салдырып турарынын журуу он ылгай чүд дөрбө, оларды герман, а ол ишкан астыртай айтыргандарын тайбын арга-биле шиктирээрлик болдулар арганы бар болуп турары болур. «Совет Чакыткын нотанын чуугаалатынын турар болушкуну-ларын шак сонуг дөңгүздөш буржуаз-барын болур болган чангыс аай Германиянын тайбынча мыакшылдыг, хамаарышпас болган демократтык күрүсө кылдыр тургузарынын үндөшүнө герман айтырганы таарынтырарына таарынчылдыктык талазы-биле хайгааралык болган контролуун бүгү-делегей комиссия эң чооку үдө бөдүнү ажы-ишчилерге, ол комиссия Индиянын, Польшанын болган Канаданын төлөкчелеринден тургустулган. Женева дүргүзгөшкөдө боттандыры шиктирелетинмен өскө бүгү айтыргандарын база ылгалыга көрөй айтырганы тайбын арга-биле шиктирээрлик орууту салыр дөрбөнгө бүүрүлди Азиянын улустары болган бүгү де-

лөгейин хей-иштинин алардып турар.

Мычала-даа улустарын тайбынча чүктүдү энтат таварылга чаа дайынны кысып үндүрөр-биле Азия улустар аралынын дүңкүрүдү чоруну хөшөр доолаш тургузары болуп турар америка монополияларын болган дайымактарын авантюрист планлары-биле үскө-дүргөш турар.

Женева дүргүзгөшкөдө АКШ-тын чакытыкчы бөлүктөрү «кандыг-даа көдүрүлүшкү чокка» уткаан, база ол дүргүзгөшкө «Мурнуу-Чөн Азияга эзелде тургузарынын планын боттандырынын уаждыгынын болур деп дайынны пардакта чокка чаа меделген турар. Мынд болза-даа АКШ-тын дипломаттары болган шерик ведомствосу Мурнуу-Чөн, Азияга шак мынд агрессия шерик блогу каттыгыштыр тургузар деп ордаяжымшыкынын кейтер-де күштедери турар.

Бо дугайын мылаңгы АКШ-тын күрүсө секретары Даллестин пардакта конференцияга чокка чагы меделгеле херечин турар, ол апаз Женевага дүргүзгөшкө индий-кыздат күрүсөлөрүн — Вьетнамын, Лаосту болган Камбоджаны — төлөкчелеринин турар агрессия блокке киргизиле шактыкташтыр турар дөрбөн анык ботыкка кымы турган. Мычала-даа кандыг-бир шерик экилдеринге кирбес болган боттарынын деискарларына дайынны шерик бөлүктөрүнүн тургусу деп индий-кыздат күрүсөлөрүн хулаагынын Женева дүргүзгөшкөдө бижни каан дөрбөн билдинер болгай Индий-Кызыттын күрүсөлөрүн америка «шерик дүргүзгөшкө» аң-не мыт үнү-биле дөңсө турар Даллестин меделгели Женевага чедип алдыган дүргүзгөшкөдө урөп булар деп ажык ордаяжымшыкын кылдыр көрүндө өскө көрүп болбас. Мурнуу-Чөн Азияга шерик блогу тургузар орууга-биле Каттышкан

Национал байырлалга алдар кылдыр

ИХЕНЬЯН. Корей улустун национал байырламы—чуртту Совет Армиянын анык эзелекчилерин хостан хуңу август 15-ке белетке Корей Улуу-Демократтык Республикада калбарын турар.

Уагтунуң аны-бүрү адырларынын бүүдүргөдөргүнүн коллективтери чуртту хосталганынын тос чык өнөгө күш-ажыкчы чаа-чаа чедикчилерин жуур-дугаан-биле республиканын ажыкчы чоннарын кыйгырып.

Мурнакчыларын кыйгырып БУДР-нун заводтарына, фабрикаларына, шахталарына, рудниктеринге болган демір орутарына аныг деткирени алган.

Чонгон хохорайда улуу металлургия заводунун ажыкчылары болган инженер-техниктиг ажыдакчылары көсө сүзүгүнү катан тургузарынын хуусаанын бир ай эрте база дөңө сүзүгүн ийн ай эрте катан тургузарынын хулаагынын боттарына алганар. Коллектив бөдүнү хулаагынын алдары-биле күсөдүн ту-

рар. Ли Дон Гонгун бригадалы хун-бүрү 140-тен хуу өбө норманы күсөдүн турар. Хан Чун Гванын болган Ли Хен Мунгун бригадалары хун нормаларын дыка ажы күсөдүн турарлар.

Ихеньянын исе-таны фабрикасында күш-ажыкчы чарып калбарган. 8 становта ажыдак турар пөсү Чжу Бен Сон элчет норманы 150 хуу күсөдүн, алды анык ажыкчыларын өрөдип турар. Артыкчы Хо У Он чык планын күсөдүн болган бөдө билдинг 11 ажыкчыларын белеткен.

Ихеньянын туугулары ийн-биле хандырын турар Синчжанын маш дилер заводунун ажыкчылары норманы 140—150 хуу күсөдүн турарлар. Олар чык планын сентябрынын төңгүзгө чедир күсөдип болган планнан ажык 16 муң кубометр болган материалдарын бөр деп хулаагынгенер.

(СЭТА).

Кыздатта чер реформазынын соонда

ПЕКИН. «Дагунбао» созуунун меделген турары-биле азырга, эртен чылдык июльда бо чылдык июльга чедир Фунь-энь жокдан Шанхайга, Тяньцзиньке болган Сонгу-Чөн Кыдаттын хоорайларынын 410 миллион амыг цинь рости (бир цинь 0,5 килограмм-биле деискар) сөөрткөн.

Фунь-энь жок болза, шаанда бөдүн тара-биле хандырын аң ылгалы жөжуларын бирөөн турган. Сонгу чылдарда ол жоктура чер реформаны чоруктанынын ачымында база күш-ажыкчы чарынтын калбарынын, кооперация дөңш ишчөөшкүнүн ачымында тараа культура-дарынын дүргүзүп дүргөн-биле улугтаан. Он аңгыда ол жоктуруу чоңуну тараа продуктуларына «үчү» турар херекчилери хандырганынан тараан ар-

тыкшылын ам үндүр сөөртүп болур апарган.

1952 чылда жоктура тараан дүргүзүпүң хөмчөөлө Иония-биле дайыннын эзелгелин чедир эң-не бөдө дүргүзүп чылдык деискар хөмчөөлө 106,38 хуу алган. Чылдык районнарга калдашкын турар-даа эртен чылдык тараанчанынын аман алган тарааннын дүргүзүпүң чыгышынан 3,6 хуу бөдөк болган.

Жоктуруу аглар байдалы чылда ийн катан дүргүзүп адырына таварымчалыг. Жоктура өрте бижикан ристин ажал алыныкы болган бастырыгыны дооулаган. Чөчө энес меделгеле болган азырга, дүргүзүп эртен чыгышкында дыка бөдөк болуп турар. Ам тараачылар чылдык тараалга чө киргилер.

(СЭТА).

Тайбыңнын бүгү-индий чөвүлелинин сессиязынын ажыттынганы

ДЕЛИ. Июль 30-де Калькуттанын университетинин акт залына тайбыңнын бүтү-индий чөвүлелинин сессиязы ажыттынган. Сессиянын төлөвлөрүнө сурагылг индий чөвүлели Муль Рах Ананд байыр чедирген.

Сессия Индиянын премьер-министри Неруга болган Кыдат Улуу Республика-

нын күрүсөдик административтик чөвүлелинин премьери Чжоу Эн-лайга байырлык телеграммалар чоруткан. Ол телеграммалар оларын кыды кылган меделгеледеринде улустар арамга бот-боттарынын харылааларынын принциптерин чүтүлдү деп көрүп турар.

(СЭТА).

Вьетнамнын ажыкчы чоннар партиязынын национал конференциязы

ШАНХАЙ. Вьетнамын телеграф агентствосунун дамычы турары-биле азырга, июль 20-ден 25-ке чедир Вьетнамын ажыкчы чоннар партиязынын национал конференциязы болуп эртен. Апаз чаа байдалы болган чаа соругаларын, а ол ишкан партиянын төңкөчөдө азыгы калык пленумунун үндүргөш резолюциянын чуугаалажып көргөн.

Конференцияга чүве чуугаалаан президент Хо Ши Мин партияга болган бүтү улуска «тайбын, чангыс-аай чорук, хамаарышпас чорук болган демократия дөңсө деискар» деп дооууну өлди үндүрүшкөн, амыг үенч иштээк болган

бүгү делегей байдалын анализтеп чуугаалаан.

Ажыкчы чоннар партиязынын чингине секретары Труонг Шин база конференцияга чүве чуугаалаан.

Бөш хонукта чуугаалажып келгенинин түнөшүндө конференциянын төлөвлөрү Женева чөвүлө хуралына Индий-Кыдатка тайбынчылыкта дугайында дүргүзүлгөдө салганы болза, Индий-Кыдаттын улустарына калчаар-даа аажок уагт чедиркиши, а ол ишкан бүгү делегейге тайбынчы болган демократиянын күчүнү тилелгези деп түнөшүндө чангыс опсеткилдиг үндүргөнөр.

(СЭТА).

ЧЖОУ ЭНЬ-ЛАЙНЫН ПЕКИНДЕ ЧЕДЕ БЕРГЕНИ

ПЕКИН. Кыдат Улуу Республиканын Женева чөвүлө хуралына киржип чорган төлөкчөлөрү БУДР-нун күрүсөнүн административтик чөвүлелинин шерикери болган даштын херектер министр Чжоу Эн-лайга баштадыр Пекинде август 1-де эң чөдө берген. Женевадан Пекин чөдөр орука төлөкчөлөр Берлинге, Варшавга, Москвага, Улан-Баторга чораннар.

(СЭТА).

БЕЛЬГИЯГА ТУТКАН СОВЕТ ТЕГЬЮХОДТУН КЫРЫНГА ТУКТУ БАЙЫРЛЫ-БИЛЕ КӨДҮРГӨН

БРЮССЕЛЬ. Июль 31-де Тамиз хоорайда Бельгиянын судно кылдыр чериге (Чөн Фландрия жоктура) «Бөөль» деп судно кылдыр фирманын Совет Энциклопедия деп төлөкчөлөрү Кырынга тукут байыр-лы-биле көдүргөн.

Тус көдүрүшкүнүн СССР-нин Бельгияда ачын В. И. Ананд, СССР-нин садык тижон В. И. Рөвон, фирманын төлөкчөлөрү болган судно тукутуларын киржикенер. Фирманын директору Ван Брель, СССР элчин Ананд олар чүве чуугаалаанар.

Август 1-де «Николай Некрасов» төлөкчөлөрү СССР-нин Бельгиядан садык алган баранянын чүдүрүп алган, совет портчө бөдүнү бир дугааргы энтитишкын кымын чөрүшкөн.

(СЭТА).

Совет-уругвай телевизор дугуржугазына ат салганы

МОНТЕВИДЕО. Бо чылдын июль 28-те Монтевидео хоорайга СССР-нин күрүсө банкыны бөдө Уругвай республиканын банкынын арамга телевизор дугуржугазына ат салган.

Оң-биле кыды бот-боттарына баранкар бержаринин дайындын дугуржугазы, СССР болза, Уругвайга нефтини, нефть продуктуларын, дыкы материалдарын, созу салканын, хөмүр дайны, химика баранянын, көлө ажы-агыл машиналарын, үлөштүр дөргилерин болган ара металлургиянын продуктуларын экспорттан бөр. Уругвай СССР-ге элти, эл консерваларын, дүктү, шик-ити бөр.

Дугуржугазы ийн чыг хуусаалыг ат салган, талааларын дугуржугазынын бөдүнү узалды-даа болур.

(СЭТА).

Тунисче француз шериглерин чоруткан

ПАРИЖ. Париж радиосунун дыкытаны болза, июль 30-де Марсельден Тунисче 1000 француз солдаттар парод-биле чоруткан. Ол ишкан база бир парод Тунисче 2500 солдаттарын чедирер биле чоруткан. Август 5-те Тунисче 2800 солдаттарын кирип азырын ак-даа манал турар.

(СЭТА).

Кенияда өлүрүкчү чорук

ПАРИЖ. Найробиден (Кения) Франс Пресс агентствосунун корреспондентинин дыкытаны болза, индий Сикх Налага өлүгү 2 жол таанылганын жуур-дуган ону өлүрүп шыткен.

(СЭТА).

Студентилерин Бүгү-делегей чайгы XII оюннарын ажыттынганы

БУДАПЕШТ. Июль 31-де маада улустун стадионунда студентилерин бүгү делегейин чайгы XII оюннарын ажыттынганы ажыттынганы болган. Тус черинин биле 4 шакта стадионче венгр тургал үндө келгенер. Оларын соо-биле Венгриянын күш-культура институтунун студентилери ак-көк тукут болган студентилерин бүгү делегейин чайгы XII оюннарын ажыттынганы маадеин аккөк чораннар.

33 чурттарын спортсменнеринин студент төлөкчөлөрү стадионче улаа дараалаштыр үнүп экон турганар. Стадионга Венгриянын ажыкчы чоннар партиязынын болган венгр чакыткын улустукчулары, дипломаттыг коругушкуну келгүннөрү турганар.

Студентилерин улустар арамдын амилелинин чингине секретары Арна Педлан эзелдеде каттыккан 6 миллион студентилерин өмүсөндөн оюннарын киржикчилеринге болган бүгү чыгыш-карга байыр чедирген болган энтит-эал-

дек хулаан алышынын дөңш венгр спортсменнере, студентилерге болган венгр чакыткын өрүк чегиренин илереткен.

Венгр Улуу Республиканын Президентунун дарсаны Иштван Добо өөнүн ажы-ишчилерин бүгү чурттарын студентилерин катан каттыжымшыкын хөронго оларынч баран боттурунга иделгелин илереткен.

Оң сонда оюннарын киржикчилеринин парды болган. Пард сонда стадионун нотаан шыгыра национал венгр көстөмнөргө 400 таңгычлар дөла бергенер. Чыгыштарын диктитиг адыш чыкканынын ады-биле олар улустун талантерин күсөткөнөр. Венгриянын болган Шотландиянын студентилеринин бүгү бөбүтүнү командаларынын жуур-жылышыкы болган. Венгриянын командалы 3:0 сангыг үндү алган.

Студентилерин оюннары август 8-де чедир үргүзүлгөдөр.

(СЭТА).

КНО-нун чингине секретарына КУР-нун даштыкы херектер министрствозунун бижи

НЬЮ-ЙОРК. Кыдат Улуу Республиканын даштыкы херектер министрствозунун КНО-нун чингине секретарына июль 29-та чоруткан билдинг пардактага чырылары-биле КНО-нун секретарды берген. Ол бижикте болза, америка самолеттарын Кыдаттын аглар хызыгаарычарын келгенинге болган ийн кыздат латруль самолетту андара атканынча ууур Каттышкан Штаттарын чазанга БУР-

нун даштыкы херектер министрлик ордаякчы Хан Хан-фунун июль 27-теги меделгелинин төлөкчөн дүрүп турар.

Ол бижикте болза, меделгелин төлөкчөн оңгондичи бөлүктүн «төлөкчөрдөн» аңгыда КНО-нун кежигүнеринин бүгү төлөкчөлөрүн ортузунга чингине секретарынын нентеридерин өгөн турар.

(СЭТА).

Америк шүүргөдөкчи самолеттарнын кыздат самолеттарже дээрбечи халдаашканы

ПЕКИН. Синхуа агентствосунун дамычы турары болза:

Июль 28-те Кыдат Улуу Республикасы Англиянын херектеринге бүүретирген дөргө. Хан Хан-фунун Кыдат Улуу Республиканын даштыкы херектер министрлик ордаякчы Хан Хан-фунга Каттышкан Штаттарын чазанга «ууур-дугаан» дамычы берген. Бар фактыларын бөдүндөн чайлады турар ол «ууур-дугаан» болза, Кыдаттын

аглар хызыгаарычче шүргүп киржишкени болган ийн кыздат самолеттарын чок кылганын илереп турар Каттышкан Штаттарын кем-буруулагу үдүлгелеринин сонда меделгелинген.

Даштыкы херектер министрлик ордаякчы Хан Хан-фун АКШ-тын чазанын утка чок «ууур-дугаан» аңгыда шыгыны ойталан.

(СЭТА).

Делегейде болуп турар чоруктарын допчулалы

ЕВРОПАГА КОЛЛЕКТИВТИК АЙЫЛ ЧОК ЧОРУК ДЭЭШ

Франциянын, Великобританиянын болган АКШ-тын чакытаргына Совет чакыткын Европанын коллективтик аймак чок чорукту дугайында нотаны Барын чүктө хей-иштинин улуу совууларынын хай-ишчилерин болган оң эң калык деткирени жуур-дугаан. Ону барымдалаш, АКШ-тын чакытыкчы бөлүктөрү болза, совет саналдар Европанын дикте шерик блоктарын каттыгыштар талазы-биле америка политикага шактыктап болур дөрбөткөндө коругушкуну аларды турарлар. Чижээ, «Нью-Йорк геральд трибюн» созул болза, ам Каттышкан Штаттарга «Франция-биле-даа, база Барын Германия-биле-даа каттышкан фронтуну камгалары шаадыктыктан дыка берге болур деп дүргүзгөн-биле меделген турар.

Делегейин хей-иштинин совет саналдарын чүте Европанын тайбыңны бажыларынын шыныг оруу деп көргөн билки азыры берге энес. Дайыннын өсүп унеринин мурунунда бот-боттарына чөрүшкө тускайлашкыч бөлүктөрүнүн шерик тургустунун көр дөрбөн төңгүчү дүргүзгөн өчүрдү турар. Делегейин бири дайыннын мурунунда мынд турган, делегейин ийги дайынныга герман империалистерин бөлөкчөн турганынын үзүндө база мынд турган. Каттышкан Штаттардын агрессия бөлүктөрүнүн чорутуу турары, шерик бөлүктөрүнүн шерик каттыгыштыгынын амыг политика бо фактыларга холбаштыр көргөспө арастанык болуп турар. Ол политика болган чаа чижээ, атлантик блогу дөң болган шаа мынд блоктардын бар болуп турары чаа дайыннын өсүп келери болдуруп болур дөрбөн демократ-

тыг хей-иштинин төлөкчелеринге тодаргай билдинер. Ичканган, боттарынын нителел тургузуларыннын ылгалы ха-кан чокка Европанын бүгү чурттары киржип болур коллективтик аймак чок чорукту системанын тургузарынын дугайында совет саналдарын ак сеткилдиг кижилерин Европанын дикте тайбыңны бажыларынын боттуг чөшкө кылдыр көрүп хулаан а турары чаагаар чүдө болур.

Дөрт күрүсөлөргө дайынны херектер министрлерин Берлин чөвүлө хуралынын сонда эртен уерин дүргүзүндө коллективтик аймак чок чоруктуң адеман барын-европейки чурттарда буржуа бөлүктөрүнүн планда совет саналдарын дөрбөн хон чок турган хей-хей төлөкчелерин болдуруп талазынча хандыктарына. Англи болган француз парламентариянын азын хей кежигүнеринин совет нотаны айл байдалдыг көрүп турарын меделгеле чөгүр.

Совет саналдарын боттарына кичөөнөй салдырып турарынын журуу он ылгай чүд дөрбө, оларды герман, а ол ишкан астыртай айтыргандарын тайбын арга-биле шиктирээрлик болдулар арганы бар болуп турары болур. «Совет Чакыткын нотанын чуугаалатынын турар болушкуну-ларын шак сонуг дөңгүздөш буржуаз-барын болур болган чангыс аай Германиянын тайбынча мыакшылдыг, хамаарышпас болган демократтык күрүсө кылдыр тургузарынын үндөшүнө герман айтырганы таарынтырарына таарынчылдыктык талазы-биле хайгааралык болган контролуун бүгү-делегей комиссия эң чооку үдө бөдүнү ажы-ишчилерге, ол комиссия Индиянын, Польшанын болган Канаданын төлөкчелеринден тургустулган. Женева дүргүзгөшкөдө боттандыры шиктирелетинмен өскө бүгү айтыргандарын база ылгалыга көрөй айтырганы тайбын арга-биле шиктирээрлик орууту салыр дөрбөнгө бүүрүлди Азиянын улустары болган бүгү де-

АЗИЯДА ТАЙБЫННЫН ДАЙЫННАРЫНЫН ПЛАННАРЫН БУЗА ШАВАР УЖУРЛУГ

Бүгү делегейге канчаар-даа аажок уагт сөрүк киринишкен болган илгел-биле уткутуган Женева дүргүзгөшкөдө амырарада боттанын эгелен. Бүгү Индий-Кыдатка аткылажымшыкын совсадынын ийн дугайында хулаагаларын үндүргөн, а Сонгу Вьетнама дайын чорудгаларын шагда-ла сооскан. Индий-Кыдатка тайбынчылыгынын талазы-биле хайгааралык болган контролуун бүгү-делегей комиссия эң чооку үдө бөдүнү ажы-ишчилерге, ол комиссия Индиянын, Польшанын болган Канаданын төлөкчелеринден тургустулган. Женева дүргүзгөшкөдө боттандыры шиктирелетинмен өскө бүгү айтыргандарын база ылгалыга көрөй айтырганы тайбын арга-биле шиктирээрлик орууту салыр дөрбөнгө бүүрүлди Азиянын улустары болган бүгү де-